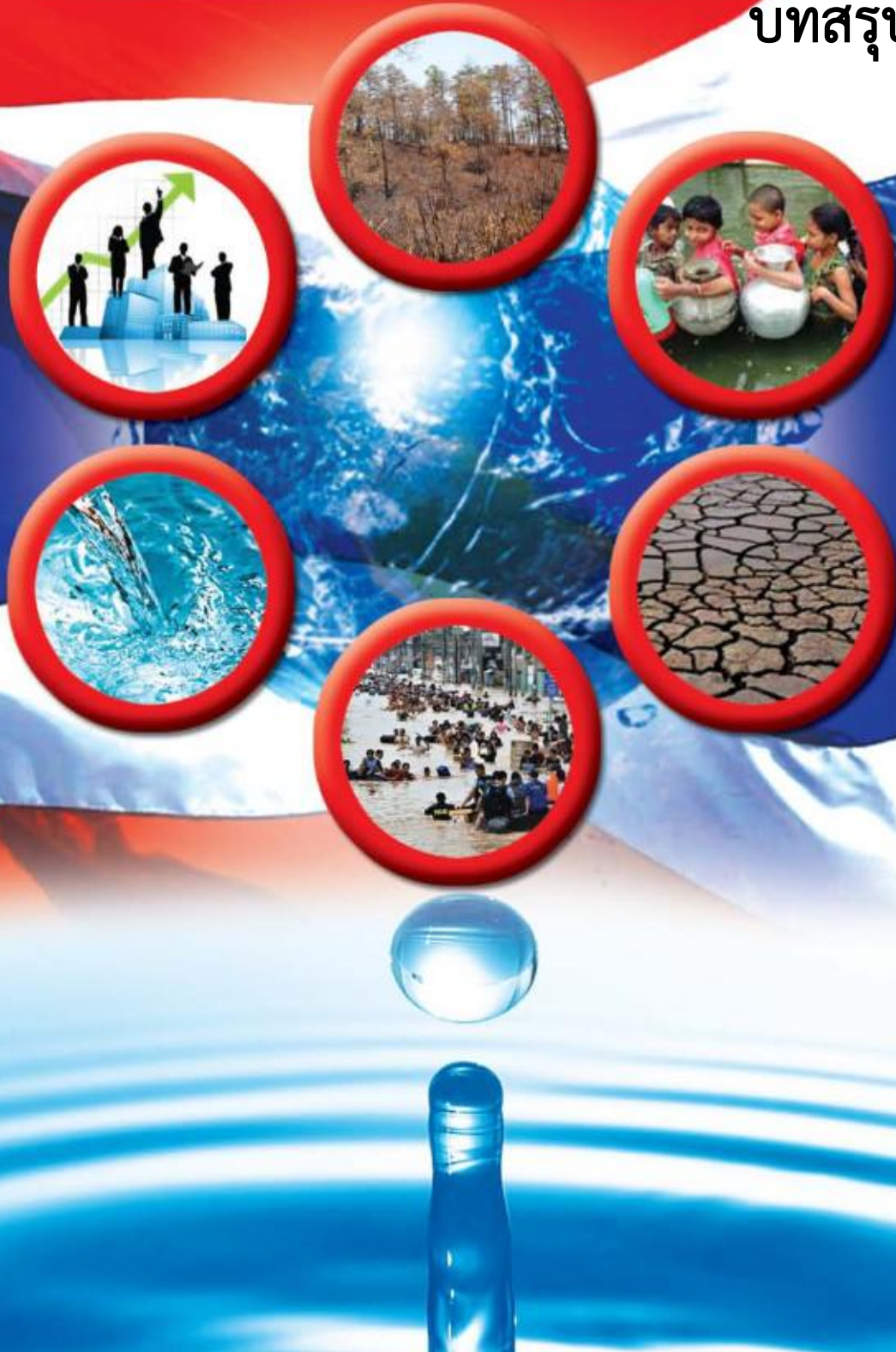

แผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

บทสรุปผู้บริหาร

จัดทำโดย

คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

พฤษภาคม 2558

กิตติกรรมประกาศ

คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ขอขอบคุณ กองทัพบก กรมชลประทาน และกรมทรัพยากรน้ำ ที่เป็นฝ่ายเลขานุการในการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและแผนงานโครงการ และร่วมดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ อันเป็นประโยชน์ยิ่ง พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในการดำเนินการเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงได้

สุดท้ายนี้ คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้ง 5 คณะ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน จนทำให้การดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

พฤษภาคม 2558

คำนำ

แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับนี้ดำเนินการโดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีระยะเวลาของการดำเนินแผนงานตามยุทธศาสตร์ 12 ปี (พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2569) โดยแบ่งเป้าหมายออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน/สั้น (พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2559) ระยะกลาง (พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2564) และระยะยาว (พ.ศ. 2565 ถึง พ.ศ. 2569) เพื่อกำหนดกรอบนโยบายสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศในทุกด้าน ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาคุณภาพน้ำ อย่างมีเอกภาพและบูรณาการในทุกมิติ

ในการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครั้งนี้ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ นำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในทุกภาคของประเทศ เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์สำหรับการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละลุ่มน้ำ และเป็นไปตามความต้องการของประชาชน ภายใต้ข้อจำกัดของเวลาที่ใช้ในการจัดทำ ความละเอียดของข้อมูล ความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมายในเวทีรับฟังความคิดเห็น

แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้มุ่งหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดูแลรับผิดชอบด้านทรัพยากรน้ำใช้เป็นกรอบแนวทางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงระยะเวลาของเป้าหมาย เพื่อให้สอดคล้องและบูรณาการซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นไปตามประเด็น ข้อเสนอจากการรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ จึงได้กำหนดให้ในขั้นตอนการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์จะต้องดำเนินการบูรณาการแผนตั้งแต่ในระดับลุ่มน้ำ/จังหวัด (โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำ) และหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละกลยุทธ์ และมีการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานในทุกมิติ ก่อนที่จะเสนอเข้าสู่การขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีต่อไป

อย่างไรก็ดี การที่จะสามารถดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ มาเป็นตัวกำหนดอีกด้วย เช่น นโยบายของรัฐ งบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงานได้รับ กฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ เป็นต้น ในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีความต่อเนื่องและประสบความสำเร็จจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการกำจัดข้อจำกัดเหล่านี้ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สารบัญ

	หน้า	
บทที่ 1	บทนำ	1-1
1.1	ความเป็นมา	1-1
1.2	วัตถุประสงค์	1-2
1.3	กรอบแนวคิดการดำเนินงาน	1-2
1.4	กระบวนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	1-2
บทที่ 2	สถานการณ์และปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในภาพรวมของประเทศ	2-1
2.1	ศักยภาพทรัพยากรน้ำในประเทศ	2-1
2.2	สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-4
2.3	การใช้น้ำและการบริหารจัดการ	2-4
2.4	สภาพปัญหาทรัพยากรน้ำ	2-7
บทที่ 3	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	3-1
3.1	ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	3-1
3.1.1	การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย	3-1
3.1.2	การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรและสถานการณ์ของประเทศไทยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	3-2
3.2	วิสัยทัศน์/ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	3-4
3.2.1	วิสัยทัศน์	3-4
3.2.2	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	3-4
บทที่ 4	การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ	4-1
บทที่ 5	การจัดองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	5-1
5.1	สถานการณ์และสภาพปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้านองค์กรข้อกำหนดและกฎหมายต่าง ๆ	5-1
5.2	แผนปรับปรุงการจัดองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ	5-1
บทที่ 6	แผนประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	6-1
บทที่ 7	แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	7-1
7.1	กลไกในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	7-1
7.2	การสร้างความรู้ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	7-1
7.3	จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำและแผนปฏิบัติการ	7-1
7.4	จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ	7-2
7.5	การเตรียมความพร้อมการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	7-2
7.6	การติดตามประเมินผล	7-2

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กระบวนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	1-3
2-1	แผนที่แสดงความเข้มและการกระจายของฝน	2-2
2-2	แผนที่แสดงปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาล	2-3
2-3	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก	2-8
2-4	พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซาก	2-10
2-5	คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ	2-11
4-1	กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ	4-2
4-2	โครงสร้างงบประมาณตามแผนงานระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ปี พ.ศ. 2558-2561	4-6
5-1	แผนภาพแสดงข้อเสนอโครงสร้างองค์กรใน ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.	5-8
5-2	แผนภาพแสดงกลไกการบริหารจัดการ และจัดทำ ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.	5-8
5-3	แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจัดการในภาวะปกติและภาวะวิกฤต	5-13
7-1	แสดงแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	7-3
7-2	แสดงผังการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่การปฏิบัติ	7-3

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
6-1	กรอบแนวคิดในการประชาสัมพันธ์	6-2

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

น้ำเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งการอุปโภค บริโภค การทำการเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การคมนาคม การผลิตพลังงาน การท่องเที่ยวและกีฬา รวมถึงมีความสำคัญที่ช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศต่าง ๆ ด้วย แต่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร ประกอบกับการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจ ทำให้มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ป่าต้นน้ำถูกบุกรุกทำลายอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ความสามารถในการเก็บกักน้ำหรือการชะลอน้ำตามธรรมชาติลดลง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ จึงนำไปสู่ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน และขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการระบายน้ำเสียทิ้งจากภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและชุมชนลงสู่แหล่งน้ำ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพน้ำเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยได้กำหนดแนวนโยบาย ตลอดจนจัดทำแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากความสลับซับซ้อนของสภาพปัญหาที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา ทำให้นโยบายและแผนแม่บทดังกล่าวไม่อาจครอบคลุมในทุกปัจจัยของปัญหา และมีข้อจำกัดต่อการบูรณาการแผนงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นที่รับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนได้

เพื่อให้การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติให้กับประชาชนอย่างแท้จริง คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งที่ 85/2557 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขึ้น เพื่อกำหนดกรอบนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ ภัยแล้ง และคุณภาพน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ ต่อมาคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ 5 คณะ ประกอบด้วย

- 1) คณะอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก
 - 2) คณะอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้
 - 3) คณะอนุกรรมการจัดการระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ
 - 4) คณะอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเกี่ยวกับการจัดองค์กร และการออกกฎ
 - 5) คณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม
- ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันต่าง ๆ ร่วมดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ฉบับนี้

1.2 วัตถุประสงค์

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ ที่มีผลกระทบรุนแรงต่อสังคมและเศรษฐกิจ ที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ปี พ.ศ. 2558-2569)
- 2) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ เพื่อสร้างความสุขให้กับประชาชนและให้โอกาสการเข้าถึงทรัพยากรน้ำของทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม
- 3) เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำตามศักยภาพลุ่มน้ำ เพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศฉบับนี้ จะเป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำต่อไป

1.3 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

1) ยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี) และแนวทางการบริหารจัดการน้ำ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555)

2) นโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ของรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2557)

ข้อ 6 การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

ข้อ 9 การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับ

การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

3) การสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ พื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ

1.4 กระบวนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังแสดงในรูปที่ 1-1 ได้แก่

1) การชี้ปัญหา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม/ดินโคลนถล่ม ปัญหาคุณภาพน้ำ และปัญหาการบริหารจัดการ ทั้งนี้แต่ละปัญหาจะระบุตำแหน่งที่เกิดปัญหา ช่วงเวลาที่เกิดปัญหา ความถี่ในการเกิดปัญหา และผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น พร้อมจัดลำดับความเร่งด่วนของการแก้ไขปัญหารายลุ่มน้ำร่วมกันให้ชัดเจน

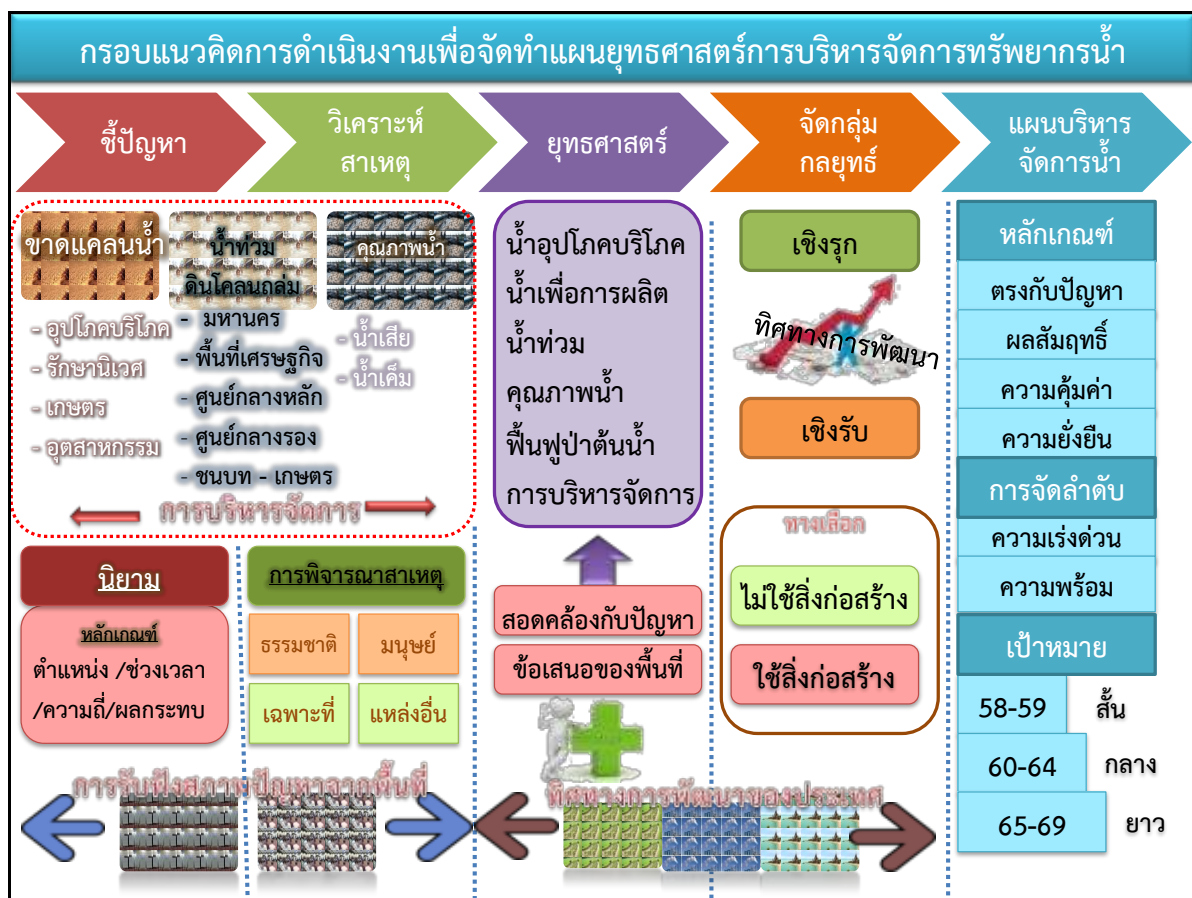
2) การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา แยกเป็น ปัญหาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และปัญหาที่เกิดจากมนุษย์ ทำการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลและสถิติในอดีตและมิติทางสังคม จารีต ประเพณี วิถีชีวิต และวัฒนธรรมมาสังเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และชี้สาเหตุของปัญหาว่าเกิดขึ้นเฉพาะที่หรือมีสาเหตุต่อเนื่องมาจากแหล่งอื่น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการชี้ปัญหาได้ตรงกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ จึงได้จัดเวทีการรับฟังสภาพปัญหาของลุ่มน้ำจากพื้นที่เพื่อนำมาประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ด้วย

3) การกำหนดยุทธศาสตร์ เป็นการหาแนวทางแก้ไข โดยคำนึงถึงศักยภาพ ข้อจำกัด และความเชื่อมโยงระหว่างลุ่มน้ำ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและเตรียมรับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะเป็นกรอบสำหรับกำหนดกลยุทธ์/แนวทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในยุทธศาสตร์ และหาแนวทางที่เหมาะสมโดยพิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการเกษตร ภายใต้ข้อจำกัดของการพัฒนาและบริหารจัดการในแต่ละลุ่มน้ำ ทั้งนี้ ได้นำทั้งข้อคิดเห็น

ข้อเสนอแนะจากการจัดเวทีรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในพื้นที่ และจากคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและคณะกรรมการทั้ง 5 คณะ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาประกอบในการจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) การจัดทำกลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน ทั้งไม่ใช้สิ่งก่อสร้างและใช้สิ่งก่อสร้าง ประกอบด้วย การดำเนินการเชิงรุกสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากน้ำ และการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตตามทิศทางการพัฒนาของประเทศเป็นปัจจัยหลัก และวิธีการดำเนินการเชิงรับเพื่อแก้ไขปัญหาให้พื้นที่ที่ประสบภัย

5) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการในระดับลุ่มน้ำ โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลาของการพัฒนาเป็น ระยะเร่งด่วน ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว (ปี พ.ศ. 2558-2569)

รูปที่ 1-1 กระบวนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

บทที่ 2

สถานการณ์และปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในภาพรวมของประเทศ

2.1 ศักยภาพทรัพยากรน้ำในประเทศ

ปริมาณน้ำฝน

พื้นที่ประเทศไทยประกอบด้วย 25 กลุ่มน้ำหลักมีพื้นที่ประมาณ 514,008 ตารางกิโลเมตร หรือ 321.2 ล้านไร่ สภาพพื้นที่ตั้งอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด ได้แก่ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม มีปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยทั่วประเทศประมาณ 1,455 มิลลิเมตร มีความผันแปรตามพื้นที่ระหว่าง 900-4,000 มิลลิเมตรต่อปี ดังแสดงในรูปที่ 2-1

ปริมาณน้ำผิวดิน

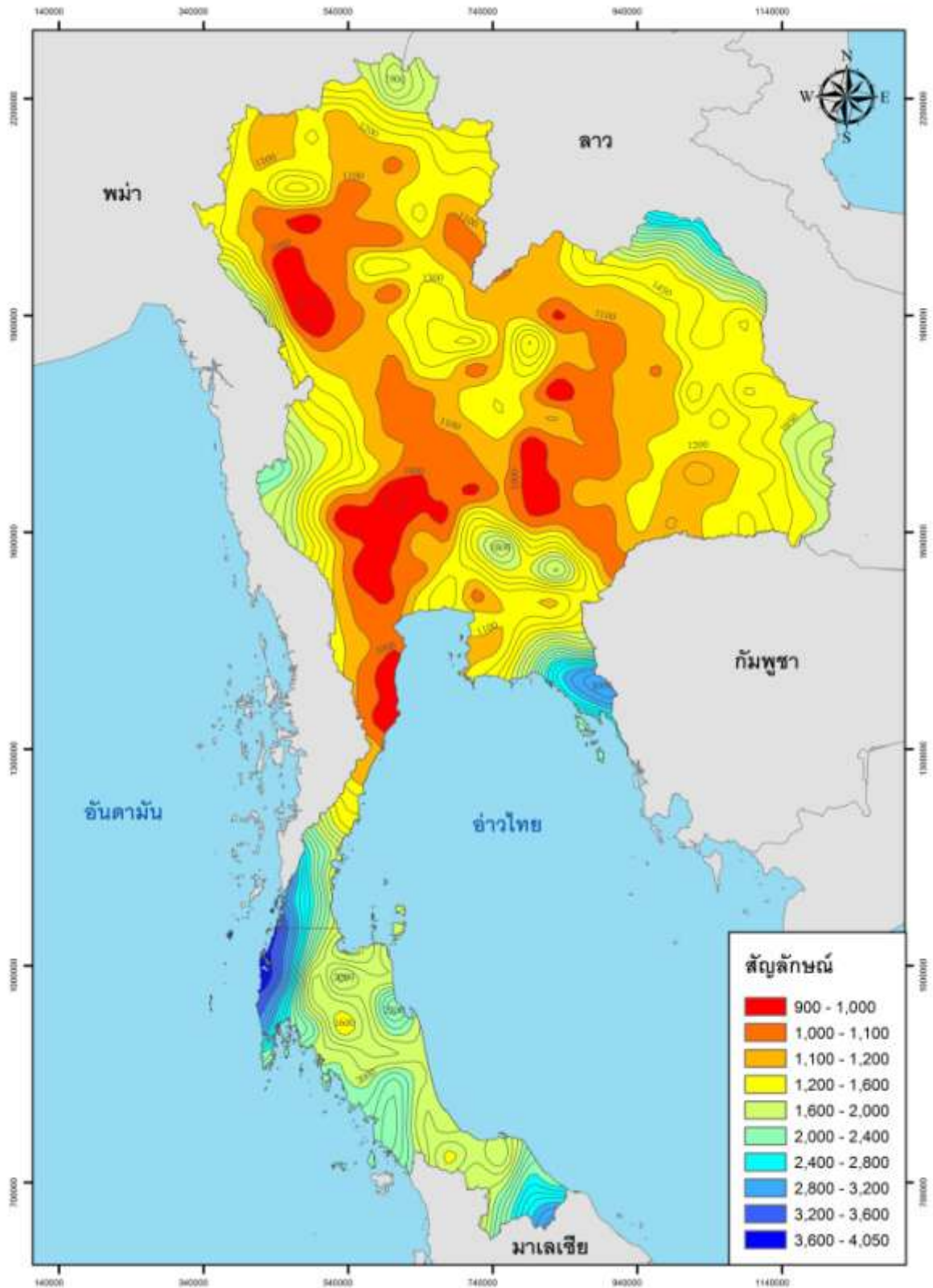
ปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ (Natural Flow) ซึ่งเป็นปริมาณน้ำบนผิวดินที่เกิดจากฝน โดยหักการซึมลงใต้ดิน และการระเหยแล้ว มีปริมาณรวมทั้งประเทศ 285,227 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำท่าไหลออกนอกกลุ่มน้ำที่เหลือจากการเก็บกักและการใช้ประโยชน์แล้ว (Runoff) จำนวน 224,024 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 79 ของน้ำท่าธรรมชาติ โดยกลุ่มน้ำที่มีปริมาณน้ำท่า (Runoff) สูง ได้แก่กลุ่มน้ำโขง (อีสาน) ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และแม่กลอง ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มน้ำที่มีปริมาณน้ำท้าน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มแม่น้ำสะแกกรังวัง และโตนเลสาบ ตามลำดับ สำหรับกลุ่มน้ำที่มีปริมาณน้ำท่ารายปี ต่อพื้นที่กลุ่มน้ำมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก น้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มน้ำวัง

ปริมาณน้ำบาดาล

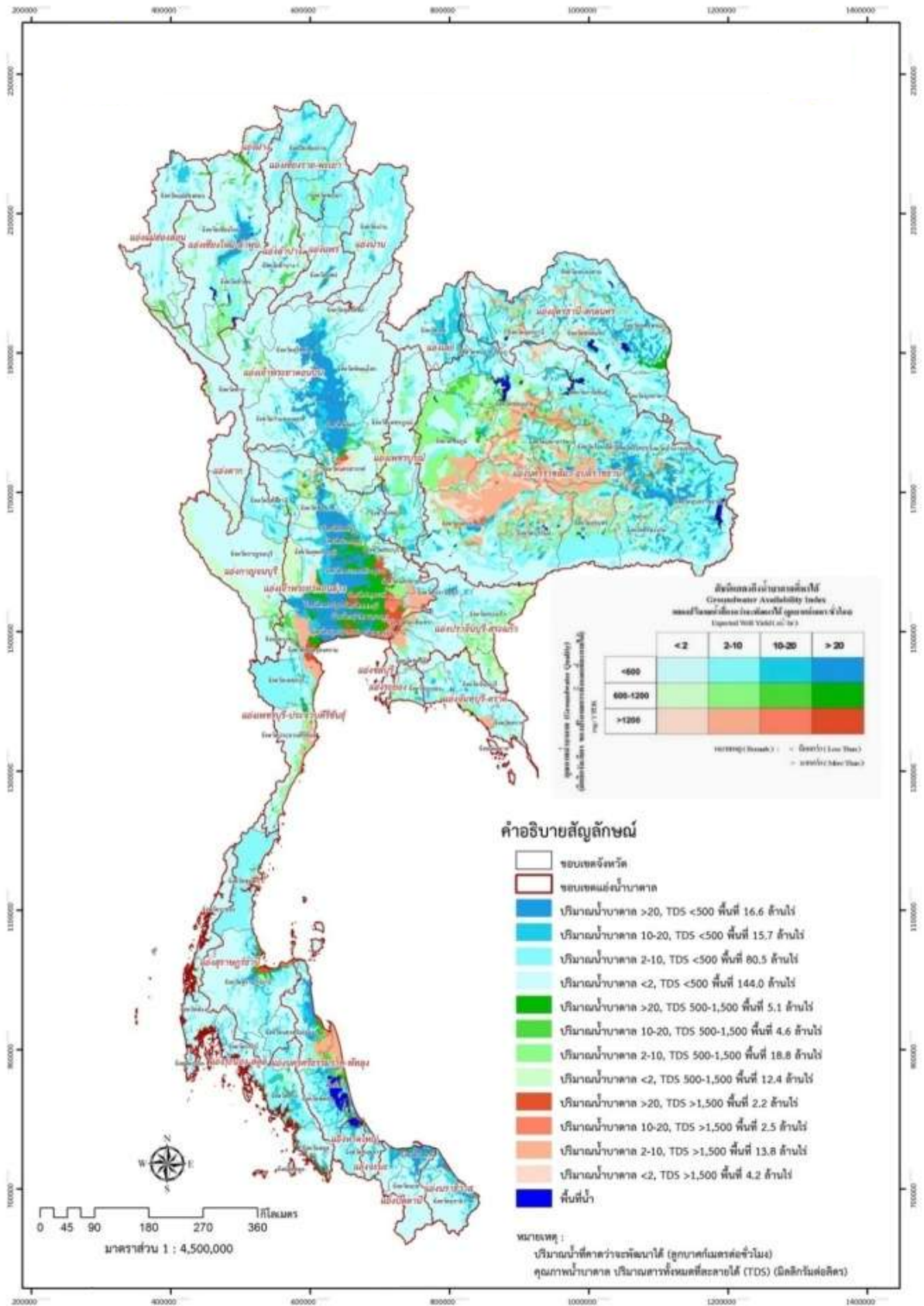
ประเทศไทยมี แอ่งน้ำบาดาลทั้งหมด 27 แอ่งน้ำบาดาล ประกอบด้วย 36 แอ่งน้ำบาดาลย่อย มีปริมาณการกักเก็บในชั้นน้ำบาดาลรวมประมาณ 1.13 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร (ดังแสดงในรูปที่ 2-2) มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ โดยไม่กระทบต่อปริมาณน้ำบาดาลที่มีอยู่ได้รวมปีละ 68,200 ล้านลูกบาศก์เมตร อย่างไรก็ตามในการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้นั้น มีข้อจำกัดในเรื่องของความคุ้มทุน เนื่องจากมีค่าใช้จ่าย (ค่าไฟฟ้า) ในการสูบน้ำอีกทั้งก่อนทำการเจาะบ่อน้ำบาดาลต้องมีการสำรวจเพื่อให้ได้ปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลที่ดีโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นหินแข็งและพื้นที่น้ำเค็มซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสำรวจค่อนข้างสูง

ปริมาณแหล่งน้ำต้นทุนที่ควบคุมได้

ปริมาณน้ำท่าธรรมชาติเฉลี่ยของประเทศไทยมีจำนวน 3,496 ลูกบาศก์เมตร ต่อคนต่อปี ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำรวมความจุ 79,890 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 28 ของปริมาณน้ำท่าธรรมชาติ โดยจำแนกเป็นแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ 73,480 ล้านลูกบาศก์เมตร ขนาดกลาง 4,200 ล้านลูกบาศก์เมตร และขนาดเล็ก 2,210 ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ปีละประมาณ 65,000 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งปริมาณน้ำส่วนนี้มากกว่าร้อยละ 90 มาจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เช่น เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์

รูปที่ 2-1 แผนที่แสดงความเข้มและการกระจายของฝน
 ที่มา : กรมชลประทาน, 2557

รูปที่ 2-2 แผนที่แสดงปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาล
ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, 2557

2.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 65 ล้านคน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2557) โดยมีสัดส่วนความหนาแน่นประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้และภาคกลางมากที่สุด พื้นที่ลุ่มน้ำที่มีการพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทาน และการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมจะมีมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมค่อนข้างสูง เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ชายฝั่งทะเลตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และมูล เป็นต้น

2.3 การใช้น้ำและการบริหารจัดการ

พื้นที่การเกษตร

ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตร 149.2 ล้านไร่ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่การเกษตรมากที่สุด คือ 63.6 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 43 ของพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ รองลงมา คือ พื้นที่ภาคกลาง มีพื้นที่การเกษตรรวม 27.2 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 18 ของพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ

ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557) มีการพัฒนาพื้นที่ชลประทานรวม 30.22 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่การเกษตร ที่เหลืออีก 120 ล้านไร่หรือกว่าร้อยละ 80 เป็นพื้นที่ปลูกพืชโดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำอันเนื่องมาจากความผันแปรของสภาพลม ฟ้า อากาศ อีกทั้งในบางพื้นที่ยังมีสภาพกายภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลำเลียงน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ประโยชน์อีกด้วย

สภาพการเพาะปลูกข้าวที่ผ่านมา

สภาพการปลูกข้าวของประเทศไทย มีความแตกต่างกันไปตามสภาพของระบบนิเวศในแต่ละภาค ขึ้นอยู่กับระบบชลประทานเป็นสำคัญ กล่าวคือหากพื้นที่ใดมีระบบชลประทานที่ไม่สมบูรณ์ เช่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ เกษตรกรจะสามารถปลูกข้าวได้ปีละ 1-2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 นาปี และครั้งที่ 2 นาปรัง โดยอาศัยน้ำฝน ส่วนพื้นที่ที่มีระบบชลประทานที่สมบูรณ์ เช่น ในเขตภาคกลาง ภาคเหนือตอนล่าง เกษตรกรจะปลูกข้าวปีละ 2-3 ครั้ง โดยเกษตรกรจะมีการทำนาปลูกข้าวต่อเนื่องทันทีหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวครั้งที่ผ่านมามาจนทำให้มีการทำนาถึงปีละ 3 ครั้ง หรือ 5 ครั้งใน 2 ปี ทำให้ความต้องการน้ำสูงมากขึ้น

พื้นที่ศักยภาพที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวที่พัฒนาให้เป็นพื้นที่เกษตรชลประทาน มีทั้งสิ้น 60 ล้านไร่ พื้นที่ดังกล่าวไม่ได้อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย รวมทั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำ พุทธิมชายทะเล และเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันน้อยกว่าร้อยละ 20 โดยพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทานไปแล้ว 18 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของพื้นที่ชลประทานทั้งหมด (30.22 ล้านไร่)

การบริหารจัดการน้ำปัจจุบัน

การบริหารจัดการน้ำในฤดูแล้งเป็นช่วงที่วิกฤติซึ่งจะเป็นไปตามสภาพปริมาณน้ำต้นทุนเมื่อสิ้นสุดฤดูฝน โดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำ ดังนี้

- ลำดับ 1 สำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝน เพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปี
- ลำดับ 2 จัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง
- ลำดับ 3 จัดสรรน้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศในช่วงฤดูแล้ง
- ลำดับ 4 จัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรกรรม
- ลำดับ 5 จัดสรรน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม

การบริหารจัดการน้ำในฤดูฝนจะเน้นให้มีการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำให้มากที่สุด ในปลายฤดูฝน โดยจะบริหารจัดการควบคู่กับการบรรเทาอุทกภัยอีกด้วย แบ่งเป็นการบริหารโดย

ไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ได้แก่

- 1) การพยากรณ์สภาพอากาศ น้ำฝน น้ำท่า และปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ ล่วงหน้า 7 วัน-6เดือน
- 2) การติดตามสถานการณ์น้ำท่วมและประมวลผลเป็นรายชั่วโมง และรายวัน
- 3) การแจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยงภัยชุมชนเมือง
- 4) การตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่น้ำท่วมแบบ real time
- 5) การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ เว็บไซต์ และเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ต่อประชาชนโดยตรง ผวนอกกับการสื่อสารผ่านวิทยุและโทรทัศน์ของสื่อภายนอก

และใช้สิ่งก่อสร้าง ได้แก่

- 6) อ่างเก็บน้ำ ทำการเก็บกักน้ำและหน่วงน้ำอย่างเต็มศักยภาพ และทำการระบายน้ำส่วนเกินที่เขื่อนไม่สามารถรองรับได้ ให้ส่งผลกระทบต่อเกิดการเกิดน้ำท่วมด้านล่างเขื่อนน้อยที่สุด
- 7) ระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ โดยทำการเร่งรัดให้เกิดการระบายน้ำ ในระบบชลประทาน เพื่อลดยอดน้ำสูงสุดในแม่น้ำ
- 8) ระบบคุคลองและลำน้ำย่อยโดยทำการกระจายน้ำ เพื่อลดยอดน้ำสูงสุดในแม่น้ำและรองรับน้ำหลากจากตอนเหนือ
- 9) ประตูระบายน้ำ และอาคารบังคับน้ำชลประทาน โดยทำการควบคุมและเร่งระบายน้ำจากพื้นที่น้ำท่วมขัง
- 10) เครื่องสูบน้ำ ใช้ในการสูบน้ำในพื้นที่น้ำท่วมขังที่ไม่สามารถระบายตามธรรมชาติได้ ลงสู่ระบบแม่น้ำ และคุคลองต่าง ๆ
- 11) คันป้องกันน้ำท่วม โดยทำคันกันน้ำและเสริมคันกันน้ำที่มีอยู่เดิม เพื่อป้องกันพื้นที่เศรษฐกิจ

ความต้องการใช้น้ำ

ในพื้นที่เกษตรที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ จะมีการปลูกพืชในฤดูแล้ง โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรชลประทาน ทำให้มีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรเป็นปริมาณมาก อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมือง และการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่เศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการใช้น้ำโดยรวมเพิ่มขึ้นด้วย สรุปได้ดังนี้

1) การใช้น้ำเพื่อการเกษตร มีปริมาณการใช้น้ำมากกว่าร้อยละ 75 ของปริมาณการใช้น้ำทั้งหมด โดยแบ่งเป็น

1.1) พื้นที่เกษตรในเขตชลประทานเป็นการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ กลาง และขนาดเล็ก ผ่านระบบชลประทาน ซึ่งมีการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง จึงมีการใช้น้ำเป็นปริมาณมาก โดยเฉพาะในพื้นที่โครงการเจ้าพระยาใหญ่ ซึ่งพบว่า ในเขตชลประทานทั่วประเทศทั้งสิ้น 30.22 ล้านไร่ ได้จัดสรรน้ำให้รวมทั้งปีเฉลี่ย 65,000 ล้านลูกบาศก์เมตร

1.2) พื้นที่นอกเขตชลประทานมีทั้งสิ้น 120 ล้านไร่ เป็นการใช้น้ำฝนโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนจากการสูบน้ำบาดาลและน้ำท่าบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง การขาดแคลนน้ำขึ้นกับปริมาณน้ำฝนและการกระจายของฝนในแต่ละปีรวมทั้งสภาพภูมิประเทศ ชนิดพืชและช่วงเวลาปลูก จึงต้องการปริมาณน้ำเพื่อป้องกันผลผลิตเสียหายในช่วงฝนทิ้งช่วงอีกประมาณปีละ 48,960 ล้านลูกบาศก์เมตร (คิดเฉพาะการปลูกฤดูฝนเท่านั้น)

2) การใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว : ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557) มีความต้องการน้ำอุปโภคบริโภค 6,490 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งในอนาคต (ปี พ.ศ. 2570) คาดการณ์ความต้องการน้ำจำนวน 8,260 ล้านลูกบาศก์เมตร เนื่องจากการขยายตัวภาคบริการของประเทศ มีการขยายตัวค่อนข้างมาก เป็นการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว และภาคการค้าในระดับท้องถิ่นและในระดับภูมิภาค ทำให้เมืองหลักในภูมิภาค เช่น จ.เชียงใหม่ จ.อุดรธานี จ.สงขลา และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีชื่อเสียงติดระดับโลก เช่น กรุงเทพมหานคร ชายฝั่งทะเลอันดามันและเกาะสมุย มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้น มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศประมาณ 14 ล้านคน ซึ่งยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะขยายการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกใน จ.เพชรบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ และ จ.ชุมพร มีการขยายตัวภาคบริการ ภาคการค้าทั้งในประเทศและการค้าชายแดน เช่น ภาคเหนือใน จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย จ.พิษณุโลก และ จ.ตาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใน จ.อุดรธานี จ.นครราชสีมา และ จ.มุกดาหาร ภาคกลางในกรุงเทพมหานคร จ.นครสวรรค์ จ.ชลบุรี จ.ระยอง และภาคใต้ใน จ.สุราษฎร์ธานี จ.สงขลา และ จ.ภูเก็ต

3) การใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรม : ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557) ภาคอุตสาหกรรมมีความต้องการ 4,206 ล้านลูกบาศก์เมตร คาดการณ์ความต้องการน้ำในอนาคต (ปี พ.ศ. 2570) จำนวน 7,515 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยพื้นที่หลักที่มีโรงงานและกลุ่มอุตสาหกรรมคือ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง และพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศ สำหรับในภาคอื่น ๆ อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรและการผลิตเพื่อใช้ในท้องถิ่น

4) การใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ : ปริมาณความต้องการน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศในฤดูแล้งรวมทั้งประเทศปีละมากกว่า 27,090 ล้านลูกบาศก์เมตร

โดยสรุป ความต้องการน้ำรวมทั้งประเทศ (ปี พ.ศ. 2557) ประมาณ 151,750 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ แหล่งเก็บกักน้ำ อาคารพัฒนาแหล่งน้ำ แหล่งน้ำ/ลำน้ำธรรมชาติ และน้ำบาดาล เป็นต้น จำนวน 102,140 ล้านลูกบาศก์เมตร ที่เหลือยังไม่สามารถจัดสรรน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทาน และน้ำอุปโภคบางส่วนอีกประมาณ 49,610 ล้านลูกบาศก์เมตร

การใช้น้ำบาดาล

การใช้น้ำบาดาลในประเทศไทยมีทั้งการใช้น้ำในด้านอุปโภค-บริโภค เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม โดยมีจำนวนบ่อน้ำบาดาลและบ่อน้ำตื้นรวมทั้งประเทศ จำนวน 2.17 ล้านบ่อ แยกเป็นบ่อน้ำบาดาล จำนวน 0.24 ล้านบ่อ และบ่อน้ำตื้น 1.93 ล้านบ่อ ในปี พ.ศ. 2557 พบว่ามีปริมาณการใช้น้ำทั้งหมดปีละ 3,504 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเป็นการใช้น้ำด้านเกษตรกรรมมากที่สุดปีละ 1,504 ล้านลูกบาศก์เมตร มีการใช้น้ำบาดาลโดยรวมมากที่สุดในภาคกลางและตะวันออก ประมาณปีละ 1,395 ล้านลูกบาศก์เมตร รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการใช้น้ำบาดาลปีละ 1,051 ล้านลูกบาศก์เมตร และภาคใต้มีการใช้น้ำบาดาลน้อยที่สุดปีละ 371 ล้านลูกบาศก์เมตร

2.4 สภาพปัญหาทรัพยากรน้ำ

ปัญหาทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย การขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม น้ำเสีย และน้ำเค็ม เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณน้ำฝนที่ไม่เพียงพอหรือมากเกินไป การบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำสาธารณะ การเพิ่มขึ้นของประชากรและขยายตัวของชุมชนเมือง การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวพิเศษ การปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมกับสภาพดินและน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ การปล่อยมลพิษลงสู่น้ำลำคลองการขาดแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนที่เพียงพอ และการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งจะแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ในแต่ละลุ่มน้ำเป็นต้นสรุปปัญหาได้ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ในรอบ 40 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งหลายครั้ง คือ ปี พ.ศ. 2510, 2511, 2515, 2520, 2522, 2529, 2530, 2533, 2537, 2542, 2545 และ พ.ศ. 2548 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร และความเสียหายทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากทั้งทางด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ที่ต้องอาศัยผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบ ภัยแล้งครั้งรุนแรงที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2522, 2537 และ พ.ศ. 2542 เกิดเป็นบริเวณกว้างในเกือบทุกภาคของประเทศ

ช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2548-2556) มีพื้นที่แล้งซ้ำซากเพิ่มมากขึ้น อันมีสาเหตุมาจากฝนตกน้อยกว่าปกติหรือฝนตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล ซึ่งพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในระดับต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ สภาพดิน ปริมาณฝน ด้วย โดยพื้นที่เสี่ยงภัยในระดับรุนแรง (เกิดมากกว่า 6 ครั้ง/10 ปี) และระดับปานกลาง (เกิด 4-5 ครั้ง/10ปี) มีพื้นที่รวมประมาณ 26.8 ล้านไร่

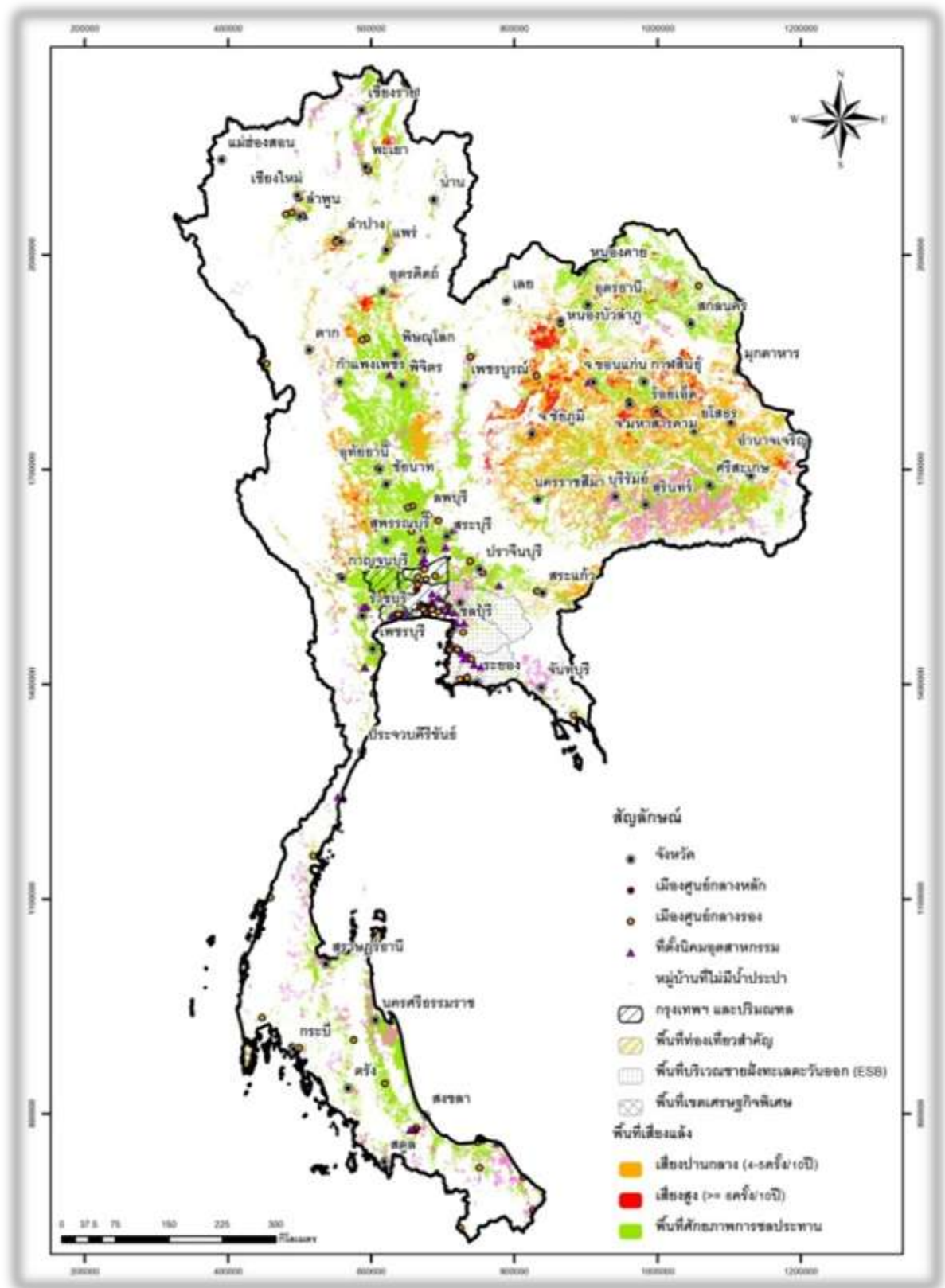
สำหรับปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค พบว่าหมู่บ้านทั้งประเทศไทย (ปี พ.ศ. 2556) จำนวน 70,372 หมู่บ้าน มีปัญหาหมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปา ทั้งสิ้น 7,490 หมู่บ้าน

ปัญหาน้ำท่วม

ในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบปัญหาน้ำท่วมเกือบทุกจังหวัดของประเทศถึง 13 ครั้ง ในปีต่าง ๆ ดังนี้ ปี พ.ศ. 2515, 2518, 2521, 2523, 2526, 2532, 2538, 2544, 2545, 2548, 2549, 2553 และ พ.ศ. 2554 โดยมีอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่มีความรุนแรงถึง 8 ครั้ง คือ ปี พ.ศ. 2518, 2526, 2538, 2545, 2548, 2549, 2553 และ พ.ศ. 2554 ตามลำดับ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และเศรษฐกิจของประเทศมากมายมหาศาลดังเช่นปี พ.ศ. 2554 มีความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่า 1.44 ล้านล้านบาท

พื้นที่น้ำท่วมซ้ำ ซ้ำซาก ของทั้งประเทศ ระดับปานกลาง คือ 4-5 ครั้งในรอบ 9 ปี และระดับสูง คือ มากกว่า 5 ครั้งในรอบ 9 ปี รวมทั้งสิ้น 10 ล้านไร่

พื้นที่เสี่ยงต่อดินโคลนถล่ม รวมทั้งสิ้นกว่า 6,042 หมู่บ้าน มีสาเหตุจากฝนที่ตกหนักในพื้นที่ลุ่มน้ำ และจากสภาพทางกายภาพของลุ่มน้ำ ที่เป็นภูเขาสูงชัน และพื้นที่ป่าต้นน้ำตอนบนถูกทำลาย

รูปที่ 2-3 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซาก
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2548-2556

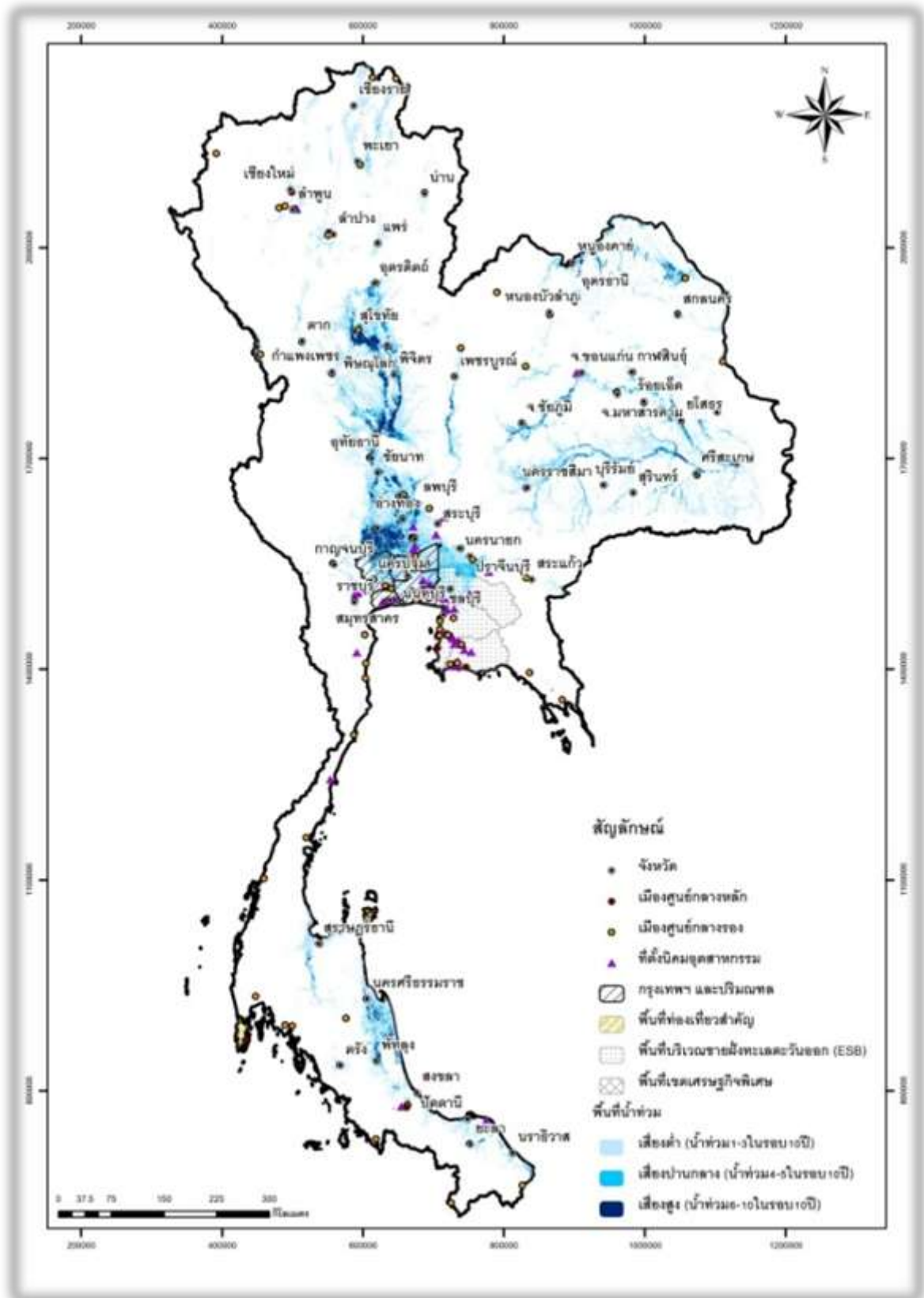
ปัญหาคุณภาพน้ำผิวดิน

ประเทศไทย มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 29 พอใช้ ร้อยละ 49 และเสื่อมโทรม ร้อยละ 22 ของแหล่งน้ำหลักทั่วประเทศ (จำนวน 52 แหล่งน้ำ) ไม่พบคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และเสื่อมโทรมมาก อย่างไรก็ตาม คุณภาพน้ำในช่วง 10 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2548-2557) พบว่า แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง ขณะที่แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้และเสื่อมโทรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุสำคัญของปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมาจากการระบายน้ำเสียจากชุมชน การชะหน้าดินที่มีปุ๋ยตกค้างจากการเกษตร และการปศุสัตว์ โดยปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2557) มีปริมาณน้ำเสียจากชุมชนเกิดขึ้น 10.3 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้เพียงร้อยละ 31 พื้นที่ที่มีน้ำเสียชุมชนเกิดขึ้นมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร โดยมีน้ำเสียประมาณ 2 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ในขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่กรุงเทพมหานครสามารถบำบัดน้ำเสียได้ ร้อยละ 38 ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น

ในส่วนของปัญหาการรุกค้ำของน้ำเค็ม เกิดขึ้นในตอนกลางของแม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน บางปะกง และแม่กลอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเพาะปลูกพืช การประปา การประมง การอุตสาหกรรม ตลอดจนการอุปโภค-บริโภคของราษฎรที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำ การจัดสรรน้ำเพื่อผลักดันน้ำเค็ม เป็นการจัดสรรน้ำจากแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำ เช่น จากเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนป่าสัก เขื่อนขุนด่านปราการชล รวมถึง เขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์ในฤดูแล้งปีละมากกว่า 2,800 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อควบคุมความเค็มของน้ำ ณ จุดควบคุม ไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตรและการประปา

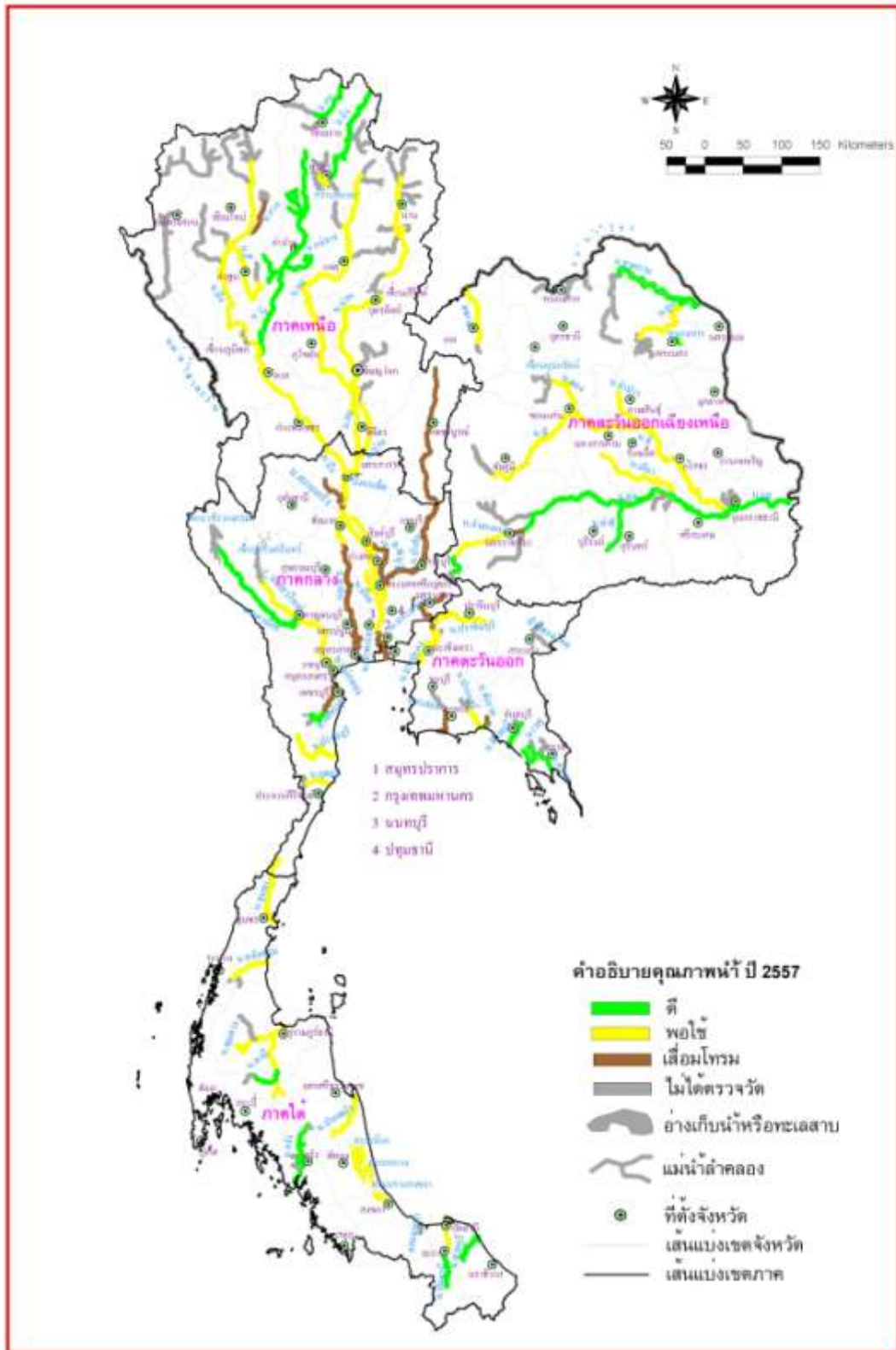
ปัญหาคุณภาพน้ำบาดาล

คุณภาพน้ำบาดาลโดยทั่วไปจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้บริโภคได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีบางพื้นที่ที่มีปริมาณเหล็กและฟลูออไรด์สูงเกินมาตรฐานน้ำดื่ม เช่น พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แพร่ ลำปาง และกาญจนบุรี เกิดจากชั้นหินให้น้ำที่มีความสัมพันธ์กับรอยเลื่อนและแหล่งน้ำพุร้อนในพื้นที่ บางแห่งพบปัญหาการรุกค้ำของน้ำเค็มสู่ชั้นน้ำบาดาล เช่น ตามแนวลำน้ำแม่เจ้าพระยา และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย อีกทั้งพื้นที่ จ.สงขลา มีการเปลี่ยนแปลงกร่อยเค็มเพิ่มขึ้น สาเหตุอาจเกิดจากสูบน้ำบาดาลที่มากเกินไปจนเกินสมดุลภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางพื้นที่มีคุณภาพน้ำกร่อย-เค็ม ไม่เหมาะสำหรับใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค เช่น จ.ยโสธร จ.อุบลราชธานี จ.ศรีสะเกษ จ.สุรินทร์ และ จ.บุรีรัมย์ และพบสารหนู ในพื้นที่ จ.นครศรีธรรมราช สาเหตุอาจเกิดจากปนเปื้อนตามธรรมชาติของชั้นหินให้น้ำ และการทำเหมืองแร่ดีบุก นอกจากนี้บางแห่งมีปัญหาการลักลอบทิ้งขยะมีพิษน้ำเสียหรือของเสียจากบ้านเรือน และโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาล

รูปที่ 2-4 พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซาก

ที่มา : สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA), 2548-2556

รูปที่ 2-5 คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ
ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2557

บทที่ 3

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

จากอดีตจนถึงปัจจุบันการพัฒนาแหล่งน้ำของประเทศได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีน้ำต้นทุนเพื่อตอบสนองต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ การพัฒนาด้านการเกษตร เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ปริมาณน้ำต้นทุนดังกล่าว สามารถตอบสนองความต้องการน้ำได้เพียงครึ่งหนึ่งของความต้องการน้ำโดยรวมของประเทศ โดยคาดว่าในอนาคตข้างหน้า ความต้องการน้ำจะสูงมากขึ้น และปริมาณน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ ในหลายพื้นที่ของประเทศยังประสบปัญหาพื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมโทรมเกิดการชะล้างพังทลายของดิน และภัยจากโคลนถล่ม ส่งผลกระทบให้เกิดการขาดแคลนน้ำ ภัยแล้ง น้ำหลากท่วมในพื้นที่กลางน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศที่รุนแรงและมีความถี่มากขึ้น ในขณะเดียวกันการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพิ่มเติม มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ก่อสร้างที่เหมาะสม รวมทั้งลำน้ำสายหลักมีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมจากการระบายน้ำเสียของชุมชนและจากพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาเกี่ยวกับน้ำจึงรุนแรงมากขึ้นกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการผลิตทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งในปัจจุบันและในระยะยาวจากเหตุผลดังกล่าว จึงต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขึ้น เพื่อให้มีกรอบนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดขึ้นโดยยึดหลักการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำอย่างบูรณาการและยั่งยืน แนวนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน และการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำและแนวโน้มความต้องการใช้น้ำ ปัญหาการขาดแคลนน้ำ อุทกภัยและคุณภาพน้ำในอนาคต บนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

จากสถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาของประเทศ โครงสร้างด้านเศรษฐกิจของประเทศมีทิศทางการเปลี่ยนจากเกษตรกรรมไปสู่การผลิตในเชิงอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและการบริการเพิ่มมากขึ้น โดยปัจจัยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้มีส่วนสัมพันธ์อย่างมากต่อการใช้และการบริหารจัดการทรัพยากรในประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจากการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง เพื่อกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์และการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ สรุปได้ดังนี้

3.1.1 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
1. ประชากรเคลื่อนย้ายเข้าสู่เมืองหลักมากขึ้น	1.1 เมืองหลักของภูมิภาค จะมีการขยายตัวสูงถึงสูงมาก	1.1 การจัดหาต้นทุนเพื่อรองรับการพัฒนาและขยายตัวในอนาคต 1.2 มีข้อตกลงในการจัดสรรน้ำที่เหมาะสม
2. เศรษฐกิจโลกขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น	2.1 การเคลื่อนย้ายเงินทุนรวมถึงการย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศที่มีศักยภาพและความพร้อมในการผลิต 2.2 รายได้จากภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น	2.1 การจัดหาเพิ่มเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม 2.2 การจัดสรรน้ำ (โควตา) ไม่ให้กระทบต่อภาคส่วนอื่นๆ

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
	2.3 เน้นให้มีการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่การผลิต ในอุตสาหกรรมต้นน้ำ เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก และปิโตรเคมี	
3. การผลิตด้านการเกษตร เป็นแกนหลักสำคัญของประชาชนในชนบท	3.1 เปลี่ยนระบบการผลิตเป็นการผลิตในเชิงพาณิชย์มากขึ้น 3.2 การผลิตในภูมิภาคยังคงขึ้นกับการเกษตรเป็นสำคัญ 3.3 ภาพรวมการผลิตในภาคการเกษตรมีการแข่งขันที่สูงมากขึ้น	3.1 จัดหาน้ำพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบบชลประทาน 3.2 การปรับการผลิตเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่มีมูลค่าและความต้องการสูง
4. ภาคบริการและการท่องเที่ยว	4.1 มีกรุงเทพมหานครและพื้นที่โดยรอบภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคเหนือ เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ	4.1 จัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่ท่องเที่ยวเดิม ที่มีข้อจำกัดและลงทุนสูง 4.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ตามความสามารถในการจัดหาแหล่งน้ำ
5. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	5.1 มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงของพายุฝน และการกระจายตัวและกระจุกตัวของฝน 5.2 มีผลต่อปริมาณน้ำต้นทุนและผลผลิตทางการเกษตร	5.1 เร่งจัดทำแผนที่ความเสี่ยงการขาดแคลนน้ำและอุทกภัย รวมทั้งพัฒนาระบบพยากรณ์เตือนภัยให้มีประสิทธิภาพ 5.2 การสร้างความพร้อมในการรับมือและลดความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง 5.3 มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องด้วยความรวดเร็ว

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรและสถานการณ์ของประเทศไทยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
1. การจัดการต้นน้ำและป่าไม้	1.1 พื้นที่ป่าต้นน้ำยังคงถูกบุกรุกอย่างต่อเนื่อง 1.2 การจัดการป่าไม้และการพัฒนาแหล่งน้ำ ไม่สอดคล้องกันในการกำหนดนโยบาย	1.1 การจัดการพื้นที่ต้นน้ำเพื่อลดผลกระทบในภาพรวมของกลุ่มน้ำทั้งน้ำท่วมและการขาดแคลนน้ำ
2. การเกิดอุทกภัย	2.1 มีแนวโน้มปริมาณน้ำท่า และอัตราการไหลสูงสุด เพิ่มขึ้น 2.2 สภาพการไหลของน้ำท่าจากพื้นที่การเกษตรมีการเปลี่ยนแปลง 2.3 การขยายตัวของชุมชนเมืองในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยหรือฝั่งเมืองไม่เหมาะสม 2.4 การเกิดอุทกภัยที่มีความรุนแรงมากขึ้น 2.5 คาดการณ์ระดับน้ำทะเลจะสูงขึ้น	2.1 สถานการณ์อาจจะมีความรุนแรงขึ้น หากไม่มีมาตรการในการควบคุมปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ เกิดขึ้น 2.2 น้ำท่วมชุมชนจะมีความรุนแรงมากขึ้น หากยังไม่สามารถควบคุมฝั่งเมืองการบุกรุกทางน้ำและการบังคับใช้ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2.3 มีความจำเป็นที่ต้องลงทุนสูงมากในการป้องกันหรือบรรเทาอุทกภัย
3. การจัดหาเงินทุน	3.1 แนวโน้มการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่และกลาง ทำได้ยากและใช้เวลานานและอาจไม่สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพควรพัฒนาด้านอื่นเพิ่ม	3.1 การพัฒนาน้ำต้นทุนเพิ่มในอนาคตจะเพิ่มได้ไม่มาก จะต้องจัดการด้านความต้องการให้สอดคล้องกับศักยภาพการพัฒนาหรืออาจจะต้องจัดการด้านอื่นเสริม ดังนี้

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งเก็บกักน้ำตามศักยภาพ เพิ่มความจุเก็บกักได้อีก 18,900 ล้านลูกบาศก์เมตร และพัฒนาพื้นที่ชลประทานเพิ่มได้อีก 18.8 ล้านไร่ - พื้นที่เกษตรน้ำฝนพัฒนาโดยใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำบาดาล แหล่งน้ำชุมชน และแหล่งน้ำในไร่นา เสริมการใช้น้ำฝน - ปริมาณน้ำที่ต้องจัดหาต้นทุน และจัดสรรในพื้นที่เกษตรน้ำฝนอีกประมาณ 48,960 ล้านลูกบาศก์เมตร <p>3.2 การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในชนบทได้รับการแก้ไขอยู่ในระดับดี แต่ยังมีปัญหาในปีที่แล้งมาก</p> <p>3.3 การขาดแคลนน้ำเพื่อภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและเมืองหลัก จะต้องมึระบบการจัดสรรน้ำระหว่างกิจกรรมให้เหมาะสม</p> <p>3.4 แอ่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ ยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาใช้ประโยชน์ได้เพิ่ม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ภาคเหนือ : ทิศทางการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพโครงการเดิมและพัฒนาเพิ่มให้สมดุลระหว่างต้นทุนและการใช้ประโยชน์ - ภาคกลาง : จำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นคงของแหล่งน้ำต้นทุน - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : มีศักยภาพการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่น้อย เร่งพิจารณาแหล่งเก็บกักน้ำในลุ่มน้ำชีตอนบน และพิจารณาการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำนานาชาติ รวมทั้งการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรให้สอดคล้องกับต้นทุนการพัฒนา - ภาคตะวันออก : ความต้องการน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและภาคบริการจะยังคงขยายตัว ต้องจัดหาแหล่งเก็บกักน้ำ เสริมประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งเก็บกักเดิม และสร้างระบบโครงข่ายน้ำรวมถึงมีระบบการจัดสรรน้ำที่เหมาะสม - ภาคตะวันตก : ในภาพรวมมีการพัฒนาต้นทุนและพื้นที่ชลประทานจำนวนมาก แต่ยังมีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาที่มีความเสี่ยงขาดแคลนน้ำสูง ต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กสนับสนุน - ภาคใต้ : มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการการพัฒนาระบบชลประทานลดลง แต่ด้านการบริการและท่องเที่ยว ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง <p>3.2 การพัฒนาโครงข่ายน้ำเชื่อมระหว่างแหล่งน้ำเพื่อสร้างเสถียรภาพของน้ำต้นทุน</p> <p>3.3 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กทั้งผิวดินและน้ำบาดาลเพิ่มเติม เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับความจำเป็นพื้นฐานสำหรับชุมชน</p> <p>3.4 การขยายความต้องการใช้น้ำในอนาคต โดยเฉพาะเพื่อภาคเศรษฐกิจจะต้องพิจารณาศักยภาพที่จะพัฒนาต้นทุนเพิ่ม รวมทั้งการวางแผนการจัดสรรน้ำระหว่างภาคการใช้น้ำต่าง ๆ</p> <p>3.5 แหล่งน้ำบาดาลจะสามารถเป็นแหล่งน้ำเสริมน้ำผิวดินเพื่อการผลิต (เกษตร/อุตสาหกรรม)</p>
4. การแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ	4.1 ปริมาณน้ำเสียจากชุมชน เป็นปริมาณน้ำเสียที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำมากที่สุดและจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของประชากรและเศรษฐกิจ	<p>4.1 มีผลกระทบต่อแหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค</p> <p>4.2 มีผลต่อการควบคุมคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติ</p>

ประเด็นสถานการณ์	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	ทิศทางการจัดการน้ำ
	<p>4.2 น้ำเสียจากการเพาะปลูก รวมทั้งการรดตัวของน้ำเค็ม มีผลกระทบต่อรุนแรงในฤดูแล้ง</p> <p>4.3 การเพิ่มขึ้นของโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็ก</p> <p>4.4 การใช้น้ำจากลำนํามากขึ้น ทำให้น้ำเค็มรุกตัวมากกว่าในอดีตมาก</p>	<p>4.3 การจัดสรรน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหาน้ำเสีย การรดตัวของน้ำเค็ม และการรักษาระบบนิเวศน์</p>
5. การจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	<p>5.1 นำพื้นที่การเกษตรมาใช้ในการขยายเมืองและพื้นที่อุตสาหกรรม</p> <p>5.2 การใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับชนิดดิน</p>	<p>5.1 ประสิทธิภาพการผลิตลดลง</p> <p>5.2 การจัดหาแหล่งน้ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน</p> <p>5.3 ปรับระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับศักยภาพน้ำและคุณสมบัติดิน</p>
6. การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	<p>6.1 พื้นที่ชุ่มน้ำส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย</p> <p>6.2 มีการสูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำจากการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ</p>	<p>6.1 ปรับปรุงการจัดการให้เหมาะสมป้องกันพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีขนาดลดลงหรือสูญเสียระบบนิเวศตามธรรมชาติ</p>
7. หน่วยงานด้านน้ำมีลักษณะแยกส่วนและมีความซ้ำซ้อนในภารกิจ รวมทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์ด้านนโยบายที่ชัดเจน	<p>7.1 ปัญหาด้านน้ำมีความท้าทายและซับซ้อนมากขึ้น ทั้งในการกำหนดนโยบายและการวางแผน</p> <p>7.2 ถ้าไม่มีระบบบริหารจัดการน้ำองค์กร และกฎหมายจะทำให้ไม่สามารถตัดสินใจที่เป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ</p>	<p>7.1 ต้องมีความชัดเจนในอำนาจหน้าที่และองค์กรด้านนโยบายในการรับผิดชอบการบริหารจัดการในภาพรวมทั้งระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ</p> <p>7.2 หน่วยงานด้านจัดการน้ำจำเป็นต้องบูรณาการการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ทั้งด้านนโยบายและการจัดทำแผนปฏิบัติการ</p> <p>7.3 มีระบบและกระบวนการที่เป็นเอกภาพและสามารถตอบสนองต่อปัญหาด้านน้ำที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที</p>

3.2 วิสัยทัศน์/ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

3.2.1 วิสัยทัศน์

“ ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ”

3.2.2 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการและสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ข้างต้น ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (เกษตรและอุตสาหกรรม)
3. ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

4. ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพน้ำ
5. ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน
6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

หลักการ : น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนซึ่งต้องจัดทำให้ประชาชนสามารถมีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้ทั่วถึงทั้งในชนบทและเมืองภาพรวมความต้องการใช้น้ำปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) เพื่อการอุปโภคบริโภคมีความต้องการ 6,490 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งในอนาคตคาดการณ์ความต้องการน้ำในปี พ.ศ. 2570 จำนวน 8,260 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพของประชาชนจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค.) ในปี พ.ศ. 2556 พบว่าจำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปา จำนวน 7,490 หมู่บ้านและมีหมู่บ้านที่ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งที่ต้องให้การช่วยเหลือเฉพาะหน้าเป็นประจำทุกปี ราษฎรในหลายพื้นที่ยังอาศัยน้ำจากบ่อน้ำตื้นสำหรับการอุปโภคและหลายพื้นที่มีค่าใช้จ่ายสูงในการจัดหาน้ำเพื่อการบริโภคเนื่องจากมีข้อจำกัดในการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุน ทั้งน้ำผิวดินและน้ำบาดาล เช่น ในพื้นที่สูงพื้นที่ห่างไกลแหล่งน้ำ พื้นที่ที่มีปัญหาคุณภาพน้ำบาดาล และในบางปีที่เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและภัยแล้งรุนแรง

สำหรับในเขตเมือง ความต้องการใช้น้ำส่วนใหญ่เพิ่มจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และประชากรเคลื่อนย้ายเข้าสู่เมืองมากขึ้น การขยายตัวเมืองหลักและการท่องเที่ยว รวมถึงการค้า การบริการทั้งในประเทศและเมืองการค้าชายแดน ซึ่งต้องวางแผนทั้งการจัดหาน้ำต้นทุนและระบบประปาคอบคู่กันไป

เป้าประสงค์ : จัดหาน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชนครอบคลุมทุกหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

- กลยุทธ์ :**
- 1) จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนและก่อสร้างระบบประปา
 - 2) พัฒนาระบบประปาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ
 - 3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาชนบทและจัดหาแหล่งเก็บน้ำเพิ่มเติม รวมทั้งการเก็บกักน้ำฝน
 - 4) จัดหาน้ำดื่มให้โรงเรียนและชุมชน
 - 5) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 5.1) รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด
 - 5.2) เพิ่มประสิทธิภาพระบบส่งน้ำและลดความสูญเสียในระบบจัดส่งน้ำประปา
 - 5.3) ควบคุมการขยายตัวของชุมชนเมืองให้เหมาะสมกับศักยภาพน้ำต้นทุน
 - 5.4) บริหารจัดการน้ำตามหลัก 3R

เป้าหมายตามศักยภาพ¹ :

- 1) จัดหาแหล่งน้ำผิวดิน/น้ำบาดาล และพัฒนาประปาชนบทหรือประปาหมู่บ้าน จำนวน 7,490 หมู่บ้าน มีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภคภายในปี พ.ศ. 2560

¹ เป้าหมายตามศักยภาพหมายถึง เป้าหมายที่พิจารณาศักยภาพทางด้านอุทกวิทยา ภูมิกายภาพ และวิศวกรรม ซึ่งยังไม่รวมถึงข้อจำกัดทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และความคุ้มค่าในการลงทุน

- 2) ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาชนบท จำนวน 9,093 หมู่บ้าน มีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภคภายในปี พ.ศ. 2564
- 3) โรงเรียนและชุมชนมีระบบน้ำดื่มสะอาด 6,132 โรงเรียน/ชุมชน ภายในปี พ.ศ. 2564
- 4) ชุมชนเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจมีระบบประปาเพิ่มขึ้น 255 เมืองและขยายเขตประปาเมือง 688 แห่งภายในปี พ.ศ. 2569

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
1. จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนและก่อสร้างระบบประปา	ร้อยละ 90 ของหมู่บ้านเป้าหมาย	ร้อยละ 10 ของหมู่บ้านเป้าหมาย	-	สถ. ทบ. ทน. อปท.
2. พัฒนาระบบประปาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ	พัฒนาระบบประปาเมือง ร้อยละ 17 ของเมืองเป้าหมาย/ขยายเขตประปา ร้อยละ 100	พัฒนาระบบประปาเมือง ร้อยละ 48 ของเมืองเป้าหมาย	พัฒนาระบบประปาเมือง ร้อยละ 35 ของเมืองเป้าหมาย	กปภ.
3. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาชนบทและจัดหาแหล่งเก็บน้ำฝน	ร้อยละ 10 ของหมู่บ้านเป้าหมาย	ร้อยละ 90 ของหมู่บ้านเป้าหมาย	-	สถ. ทบ. ทน. อปท.
4. จัดหาน้ำดื่มให้โรงเรียนและชุมชน	ร้อยละ 45 ของหมู่บ้านเป้าหมาย	ร้อยละ 55 ของหมู่บ้านเป้าหมาย	-	ทบ.
5. การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	-	แหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะและพื้นที่ขาดแคลนน้ำต้นทุน	เมืองหลักที่มีแนวโน้มขาดแคลนน้ำ	กปภ. อปท.

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต(เกษตรและอุตสาหกรรม)

หลักการ : การผลิตภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยภาคอุตสาหกรรมขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในภาคเศรษฐกิจของประเทศ แต่ภาคการเกษตรก็ยังเป็นฐานหลักของเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดยมูลค่าการผลิตการเกษตรส่วนใหญ่มาจากผลผลิตพืช ซึ่งประกอบด้วยพืชหลักได้แก่ ข้าว ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย ปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลัง เป็นต้น นับว่าเป็นแหล่งรายได้หลักและรองรับแรงงานของประชาชนในชนบท การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและสนับสนุนความมั่นคงด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งการลดความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดแคลนน้ำ ปัจจุบันมีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง เช่น เป็นพื้นที่ที่มีฝนตกน้อยกว่าปีละ 1,000 มิลลิเมตร สภาพดินไม่อุ้มน้ำ และขาดแหล่งเก็บกักน้ำ รวมทั้งพื้นที่ฝนตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล ภัยแล้งซ้ำซาก และมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดินปี พ.ศ. 2556 มีพื้นที่เกษตรน้ำฝน

เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากระดับปานกลางถึงระดับรุนแรง ประมาณ 26.8 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 22 ของพื้นที่เกษตรนอกเขตชลประทานทั่วประเทศ

เนื่องจากปริมาณน้ำที่จัดสรรภายใต้โครงสร้างพื้นฐานปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) ไม่สามารถรองรับความต้องการน้ำในทุกประเภท และทุกพื้นที่ในอนาคต (พ.ศ. 2569) จึงมีความจำเป็นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำตามศักยภาพภายในประเทศ โดยประเมินความต้องการน้ำขั้นต่ำ ได้แก่ อุปโภคบริโภค การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการรักษาระบบนิเวศของลุ่มน้ำจากหลักการของสมดุลน้ำ ปริมาณน้ำที่เหลือจึงนำไปสู่การกำหนดพื้นที่เกษตรชลประทาน และการพัฒนาในด้านอื่น ๆ

เนื่องจากภาคเกษตรกรรมมีความต้องการใช้น้ำสูงถึง ร้อยละ 75 ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด การกำหนดแนวทางการพัฒนา จึงมุ่งเน้นการลดความเสียหายและการเพิ่มผลผลิตในพื้นที่การเกษตรต่าง ๆ จำแนกได้ดังนี้

- 1) พื้นที่เกษตรชลประทานปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) 30.22 ล้านไร่ ประมาณร้อยละ 60 อยู่ในภาคกลางและภาคเหนือ
- 2) พื้นที่เกษตรที่มีศักยภาพพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทานใหม่ตามศักยภาพน้ำและการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนภายในประเทศ จำนวน 18.8 ล้านไร่ ประมาณร้อยละ 40 อยู่ในภาคเหนือและร้อยละ 30 อยู่ในภาคใต้
- 3) พื้นที่เกษตรที่เหลืออีกประมาณ 100 ล้านไร่ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 57 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดเป็นพื้นที่เกษตรน้ำฝนและเป็นพื้นที่ที่ต้องใช้กลยุทธ์พิเศษที่อาจมีค่าลงทุนสูง เช่น การใช้น้ำบาดาล การผันน้ำจากลุ่มน้ำข้างเคียง โดยกำหนดเป็นพื้นที่เกษตรเพื่อความอยู่รอด เกษตรพอเพียง และเกษตรยั่งยืน ตามความเหมาะสมของลักษณะกายภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของดิน และน้ำ

สำหรับภาคอุตสาหกรรม การผลิตเพื่อการส่งออกยังคงขยายตัวในพื้นที่เดิม คือ ภาคกลางและภาคตะวันออก ซึ่งภาคตะวันออกแนวโน้มยังขยายตัวสูง เนื่องจากภาคกลางประสบปัญหาน้ำท่วมรุนแรงอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะปี พ.ศ. 2554 ทำให้มีการลดขนาดการลงทุนและย้ายการผลิตออกไป จึงต้องเร่งรัดการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำทุกประเภทและการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งเก็บน้ำเดิม รวมถึงการสร้างโครงข่ายน้ำสำหรับอุตสาหกรรมควบคู่กับการพัฒนาพื้นที่เกษตรชลประทานในภาคตะวันออก เพื่อให้สามารถรองรับความเสี่ยงที่จะขาดแคลนน้ำและการเตรียมความพร้อมสำหรับพื้นที่พัฒนาใหม่เพื่อกระจายแหล่งผลิตไปสู่ภูมิภาคที่มีศักยภาพ

ทั้งนี้จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจึงต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือและลดความเสียหายจากภัยแล้ง เช่น การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้กับแหล่งเก็บกักเดิม ปรับปรุงเกณฑ์การจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำ และการปรับโครงสร้างภาคการเกษตร รวมถึงปรับปฏิทินการปลูกพืช

- เป้าประสงค์ :**
- 1) บริหารจัดการความต้องการใช้น้ำในด้านการเกษตร อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ให้สมดุลกับน้ำต้นทุนโดยเกิดประโยชน์สูงสุด
 - 2) ลดความสูญเสีย และเพิ่มมูลค่าน้ำชลประทาน

- 3) จัดหาน้ำต้นทุนเพื่อรักษาระบบนิเวศรวมทั้งควบคุมและจัดสรรน้ำให้สมดุลและเพียงพอ ทั้งเพื่อการใช้น้ำขั้นพื้นฐานของกลุ่มน้ำและระบบนิเวศ
- 4) จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาด้านการเกษตรตามศักยภาพ
- 5) จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่ออุตสาหกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมส่งออก และอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภคภายในประเทศ

กลยุทธ์ :

- 1) การจัดการด้านความต้องการ
 - 1.1) กำหนดพื้นที่/ควบคุมการขยายตัวของอุตสาหกรรม
 - 1.2) กำหนดกติกาการจัดสรรน้ำต้นทุนร่วมกันหลายพื้นที่หรือกิจกรรม
- 2) บริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)²
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบชลประทาน
 - 3.1) เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำให้เต็มประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มการเก็บกักในลุ่มน้ำที่มีความต้องการใช้น้ำสูง
 - 3.2) ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบส่งน้ำเดิม รวมถึงการจัดรูปที่ดิน
 - 3.3) จัดระบบการปลูกข้าวให้เหมาะสม
 - 3.4) การเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำในแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือในระดับแปลงนา
 - 3.5) การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน
- 4) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน
 - 4.1) การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - 4.2) การอนุรักษ์ฟื้นฟูลำน้ำที่ต้นเขิน
 - 4.3) ใช้น้ำบาดาลเสริมการใช้น้ำผิวดิน
 - 4.4) ขุดสระน้ำในไร่นาและแหล่งน้ำชุมชน
- 5) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำใหม่และระบบกระจายน้ำ
 - 5.1) พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ
 - 5.2) จัดหาแหล่งน้ำต้นทุน และการนำน้ำมาใช้ในพื้นที่ใกล้เคียง รูปแบบต่างๆ ได้แก่ ประตุระบายน้ำ ฝ่ายทดน้ำ อาคารควบคุม และสถานีสูบน้ำ
 - 5.3) การพัฒนาระบบชลประทาน และระบบกระจายน้ำ
- 6) การพัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำภายในและระหว่างลุ่มน้ำ/ต่างประเทศ
- 7) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมพัฒนาใหม่ เพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมต้นน้ำ และอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

เป้าหมายตามศักยภาพ :

- 1) การจัดการด้านความต้องการ
 - 1.1) อุตสาหกรรมภาคตะวันออกสามารถลดการใช้ ใช้น้ำคุ้มค่าและการนำกลับมาใช้ใหม่ ลดการใช้น้ำได้ร้อยละ 10
 - 1.2) มีกลไกควบคุมการใช้น้ำ และการจัดสรรน้ำในพื้นที่ภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคตะวันตก
- 2) การจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อเพิ่มมูลค่าการใช้น้ำต่อหน่วยให้สูงขึ้น

² แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning), 2557 ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- 3) เพิ่มประสิทธิภาพเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำเดิมให้เต็มศักยภาพ และลดการใช้น้ำในพื้นที่ชลประทานเดิมร้อยละ 10 และเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำแหล่งน้ำขนาดเล็กในกลุ่มน้ำที่มีศักยภาพการพัฒนาต่ำ รวมทั้งการดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึง โดยการวางแผนจัดรูปที่ดิน การจัดระบบชลประทาน การจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร
- 4) จัดหาแหล่งน้ำให้กับพื้นที่เกษตรน้ำฝน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตรเพื่อยังชีพ ได้อย่างน้อย 1 ฤดูกาล โดยการฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้มีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 2,700 ล้านลูกบาศก์เมตร ชุดสระน้ำในไร่นา 270,000 บ่อ พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร 1.04 ล้านไร่ และแหล่งน้ำชุมชน 1,715 แห่ง
- 5) พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ โดยเน้นลุ่มน้ำที่มีแหล่งเก็บกักน้ำต่ำ และมีพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ให้เพียงพอกับความต้องการขั้นพื้นฐานในการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศการพัฒนาพื้นที่เกษตรชลประทาน อุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ และพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในรูปแบบต่างๆ เพื่อรองรับความต้องการในการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเสริมสร้างความมั่นคงด้านน้ำให้มากขึ้น ให้มีปริมาณน้ำที่สามารถจัดการได้ไม่น้อยกว่า 9,500 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถดำเนินการเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้ไม่น้อยกว่า 8.7 ล้านไร่
- 6) การจัดหาเงินทุนในรูปแบบพิเศษ ได้แก่ ระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ ตามศักยภาพและข้อจำกัดเพื่อรองรับพื้นที่เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ รวมทั้งพื้นที่ขาดแคลนน้ำด้านต่าง ๆ ในระดับสูง

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
เกษตร				
1. การจัดการด้านความ ต้องการ	1. ศึกษา ตรวจสอบ เกณฑ์การจัดสรรน้ำ ในกลุ่มน้ำภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาค ตะวันออก 2. ศึกษาวิจัย กำหนดมาตรการ ลดการใช้น้ำ ใช้ให้คุ้มค่าและ การนำน้ำกลับมา ใช้ใหม่	1. กำหนดเกณฑ์ การจัดสรรน้ำใน ลุ่มน้ำภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาค ตะวันออก 2. ลดการใช้น้ำได้ ร้อยละ 10 3. กำหนด การขยายตัวใน ภาคตะวันออก ให้เหมาะสม	1. ขยายผลในกลุ่มน้ำ อื่น ๆ 2. การศึกษา/ วางแผนพื้นที่ อุตสาหกรรม ส่งออกและ อุตสาหกรรม ต้นน้ำ	ขป. ทน.
2. จัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพิ่มมูลค่า การใช้น้ำต่อหน่วยให้สูงขึ้น	การบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการจัดระบบปลูกพืชอย่างเหมาะสม ในพื้นที่ชลประทานเดิม 30.22 ล้านไร่ โดยมุ่งเน้นลุ่มเจ้าพระยาใหญ่ ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูล			ขป. พด.

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
3. การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบชลประทานเดิม	1. เพิ่มปริมาณเก็บกัก 95 ล้านลูกบาศก์เมตร 2. เพิ่มพื้นที่ชลประทาน 0.16 ล้านไร่ 3. ศึกษา/ปรับปรุงระบบชลประทานที่มีอยู่เดิม	1. ดำเนินการต่อเนื่องจากผลศึกษา 2. เพิ่มประสิทธิภาพโครงการอย่างน้อยร้อยละ 10 3. ลดความต้องการใช้น้ำในเขตอย่างน้อยร้อยละ 10 4. ศึกษาปรับปรุงโครงการขนาดเล็ก โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบส่งน้ำในแหล่งน้ำขนาดเล็ก ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ชป.
4. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน				
4.1 ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ	4,330 แห่ง	5,756 แห่ง	4,357 แห่ง	ทน. ปภ. กองทัพบก
4.2 สนับสนุนการขุดสระน้ำในไร่นา	70,000 บ่อ	100,000 บ่อ	100,000 บ่อ	พด.
4.3 พัฒนาระบบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	141,750 ไร่	553,600 ไร่	346,700 ไร่	ทบ.
4.4 การสนับสนุนแหล่งน้ำชุมชน	465 แห่ง	750 แห่ง	500 แห่ง	พด. สส. อปท.
5. การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำใหม่ การจัดหาแหล่งน้ำต้นทุน และระบบกระจายน้ำ	5.1 เก็บกักน้ำได้เพิ่ม 1,100 ล้านลูกบาศก์เมตร 5.2 จัดการน้ำได้รวม 2,000 ล้านลูกบาศก์เมตร 5.3 เพิ่มพื้นที่ชลประทานได้อีก 2 ล้านไร่ (ดำเนินการทั้ง 25 ลุ่มน้ำ	ดำเนินการทั้ง 25 ลุ่มน้ำ โดยมุ่งเน้นลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ยม วัง โขง (อีสาน) ชี มูล เจ้าพระยา ท่าจีน สะแกกรัง โตนเลสาบ	ดำเนินการทั้ง 25 ลุ่มน้ำ โดยมุ่งเน้นลุ่มน้ำปิงน่าน แมกกลองปราจีนบุรี บางปะกง เพชรบุรี	ชป.ทน. พด.

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
	ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ บางโครงการจะ เห็นผล ในระยะ 1-3 ปี ต่อไป ขึ้นอยู่กับขั้นตอน และขนาดของ โครงการ)			
6. การพัฒนาระบบผันน้ำและ ระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ	ศึกษาเตรียม ความพร้อมในกลุ่มน้ำ เจ้าพระยาใหญ่ ลุ่มน้ำภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ และลุ่มน้ำภาค ตะวันออก	- ดำเนินการต่อเนื่อง ตามผลการศึกษา - ศึกษาลุ่มน้ำที่มี ศักยภาพ	ดำเนินการต่อเนื่อง ตามผลการศึกษา	ชป. ทน.
อุตสาหกรรม				
7. การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ และระบบส่งน้ำ				
7.1 พื้นที่อุตสาหกรรม ภาคตะวันออก	70 ล้าน ลูกบาศก์เมตร	ศึกษา/เตรียม ความพร้อม จัดหาแหล่งน้ำ 420 ล้านลูกบาศก์เมตร	ดำเนินการต่อเนื่อง จากผลศึกษา	ชป.
7.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษและ นิคมอุตสาหกรรมที่ พัฒนาขึ้นใหม่	ศึกษาเตรียมความ พร้อมเพื่อจัดหา รองรับการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 (5 จังหวัด)	- ดำเนินการจัดหา น้ำตามผล การศึกษาในพื้นที่ เศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 - ศึกษาเตรียมความ พร้อมเพื่อจัดหา น้ำรองรับการ พัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 (5 จังหวัด)	จัดหาแหล่งน้ำ รองรับนิคมฯ ที่เกิดขึ้นใหม่	ยผ. ชป. กนอ.

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

หลักการ : การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่ต้นน้ำ เปลี่ยนเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร ทำให้การเกิดน้ำหลากดินถล่ม น้ำท่วมฉับพลันเกิดขึ้นบ่อยและรุนแรง โดยเฉพาะในภาคเหนือ และภาคใต้ และมีผลต่อพื้นที่ลาดเชิงเขา ทำให้น้ำหลากรุนแรงขึ้น กระทบต่อพื้นที่การเกษตร และชุมชน

สำหรับการเกิดน้ำหลากล้นตลิ่งในพื้นที่การเกษตร ในบางแห่งสาเหตุหลักเกิดจากสภาพภูมิประเทศหรือเป็นการท่วมตามธรรมชาติ เช่น ลุ่มน้ำยมและน่านตอนล่าง จุดบรรจบแม่น้ำชีและมูล เป็นต้น แต่ในหลายพื้นที่ที่มีความถี่และรุนแรง โดยมีสาเหตุหลักจากการใช้ที่ดิน ไม่เหมาะสม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของกลุ่มน้ำ เช่น การลดลงของพื้นที่ชุ่มน้ำ ทางระบายน้ำลดประสิทธิภาพลง เป็นต้น

สถานการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดอุทกภัยรุนแรงและขยายพื้นที่มากขึ้น โดยมีหมู่บ้านเสี่ยงภัยน้ำหลากดินถล่ม ทั้งสิ้น 6,042 หมู่บ้าน (กรมทรัพยากรน้ำ, 2548-2558) ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ พื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจหลัก จำนวน 31 แห่ง เขตเศรษฐกิจรอง 154 แห่ง และพื้นที่การเกษตรเสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากระดับกลางถึงระดับสูงจำนวน 9.88 ล้านไร่ (สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), 2548-2556) มีความรุนแรงในลุ่มน้ำกก กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนกลางและตอนล่าง ลุ่มน้ำชีและมูลตอนล่าง และลุ่มน้ำในภาคใต้ โดยมีแนวโน้มการเกิดอุทกภัยมีความรุนแรงมากกว่าในอดีต การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ลุ่มน้ำมูลตอนบน และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สาขาลองอู่ตะเภา.หาดใหญ่ ในปี พ.ศ. 2553 และการเกิดมหาอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในปี พ.ศ. 2554 มูลค่าความเสียหายภาคราชการและเอกชน รวม 1.44 ล้านล้านบาท

เนื่องจากการเกิดอุทกภัยมีสาเหตุทั้งจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ ในการแก้ไขปัญหาจึงกำหนดแนวทางจากสาเหตุ ขนาด ผลกระทบ และความสามารถในการลดผลกระทบ รวมทั้งการใช้มาตรการเชิงรุกลดผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ดังนี้

1) พื้นที่ลาดชันสูงเสี่ยงภัยน้ำหลาก ดินโคลนถล่มและที่ต่อเนื่องเชิงเขา เน้นให้มีระบบเตือนภัยที่แม่นยำและการปรับปรุงการตั้งถิ่นฐาน โดยใช้มาตรการสิ่งก่อสร้างเฉพาะเพื่อการปรับปรุงกลับสู่สภาพเดิม

2) พื้นที่ลาดชันปานกลางส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร การเกิดอุทกภัยจะเกิดขึ้นและลดลงอย่างรวดเร็ว จะใช้มาตรการเช่นเดียวกับพื้นที่ลาดชัน โดยการใช้สิ่งก่อสร้างเท่าที่จำเป็น เช่น การปรับปรุงการระบายน้ำเฉพาะจุดที่ประสิทธิภาพการระบายต่ำ และการป้องกันในชุมชนหนาแน่นมีความเสียหายสูง

3) พื้นที่ราบน้ำล้นตลิ่งลำนํ้าสายหลักและที่ราบท้ายน้ำ การใช้มาตรการใช้สิ่งก่อสร้างควรดำเนินการเฉพาะการปรับปรุงสภาพลำนํ้าเพื่อรักษาสภาพให้เหมาะสมกับสภาพอุทกวิทยาสำหรับลุ่มน้ำที่เกิดอุทกภัยวิกฤตที่เกิดขึ้นบ่อย ผลกระทบรุนแรง และมีความเสียหายสูง ให้มีการพิจารณาการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ การผันน้ำ หรือการใช้พื้นที่รับน้ำร่วมกับการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ

4) พื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจสำคัญ ให้มีการป้องกันที่เหมาะสมและลดผลกระทบกับพื้นที่โดยรอบ และเพื่อลดผลกระทบในอนาคต ให้มีการใช้มาตรการเชิงรุก เช่น การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และมาตรการผังเมือง

ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เตรียมความพร้อมในการรับมือและลดความเสียหายจากอุทกภัย เช่น พื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำให้สมบูรณ์ ระบบป้องกันชุมชน ผังเมืองและการใช้ที่ดินแหล่งชะลอน้ำ แก้มลิง ปรับปรุงสภาพลำนํ้า สนับสนุนการปรับตัวให้อยู่กับสภาวะน้ำท่วม เป็นต้น

- เป้าประสงค์ :**
- 1) ลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่มีผลกระทบรุนแรงและความเสียหายสูง
 - 2) ลดความเสียหายในพื้นที่เกษตร และสนับสนุนการปรับตัวในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยซ้ำซาก

3) ลดความเสียหายจากน้ำหลาก ดินโคลนถล่ม น้ำท่วมฉับพลันในหมู่บ้านเสี่ยงภัย³

กลยุทธ์ :

- 1) การปรับปรุงทางน้ำสายหลัก
- 2) การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ผันน้ำ และพื้นที่รับน้ำนอง
 - 2.1) การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ
 - 2.2) การจัดหาพื้นที่รับน้ำนอง/พื้นที่แก้มลิง
- 3) การป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง
 - 3.1) วางระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง
 - 3.2) ปรับปรุงระบบระบายน้ำในเขตชุมชนเมืองที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง
- 4) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินลุ่มน้ำ/จังหวัดและปรับปรุง/จัดทำผังเมือง⁴
 - 4.1) การใช้มาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินลุ่มน้ำ/จังหวัด
 - 4.2) การใช้ผังเมืองควบคุมในพื้นที่พัฒนาหนาแน่น
- 5) การพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งเก็บกักน้ำให้เต็มศักยภาพ เพื่อลดปริมาณน้ำหลากให้กับพื้นที่ตอนล่าง
- 6) การสนับสนุนการปรับตัวและหนีภัย
 - 6.1) การจัดรูปและปรับพื้นที่ทำนาที่น้ำท่วมซ้ำซาก
 - 6.2) หลีกเลี่ยงการปลูกบ้านในบริเวณน้ำท่วมถึง /ปลูกบ้านใต้ถุนสูง
 - 6.3) ปรับระบบการทำเกษตรหรือเลือกชนิดพืชและระยะเวลาปลูกพืชให้เหมาะสม

เป้าหมายตามศักยภาพ :

- 1) ลำน้ำสายหลักและสาขาได้รับการปรับปรุง เพิ่มอัตราการไหลมากกว่าร้อยละ 10 รวมระยะ 870 กิโลเมตร
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ลดความเสียหายจากน้ำหลากล้นตลิ่ง ลุ่มน้ำเสี่ยงภัยน้ำล้นตลิ่งและความเสียหายสูงในลุ่มน้ำวิกฤติ 10 ลุ่มน้ำ
- 3) พัฒนาพื้นที่รับน้ำนองในลุ่มน้ำเจ้าพระยาเพื่อชะลอน้ำหลากขนาดใหญ่
- 4) ป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชนเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ จำนวน 185 แห่ง
- 5) จัดทำ/ปรับปรุงผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน/ลุ่มน้ำ 15 แห่ง
- 6) สนับสนุนการปรับตัวและหนีภัยโดยเฉพาะกลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ และกลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

³ การแก้ไขปัญหายูนิในยุทธศาสตร์ที่ 5 และ 6

⁴ การจัดทำผังจังหวัด/ผังเมือง ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
1. การปรับปรุงทางน้ำสายหลัก	230 กิโลเมตร มุ่งเน้นที่ลุ่มน้ำยม และมูล	535 กิโลเมตร	105 กิโลเมตร	จท.
2. การพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ผันน้ำและพื้นที่รับน้ำนอง				

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
2.1 การปรับปรุงการ ระบายน้ำ/ทางผันน้ำ เสี่ยงพื้นที่ชุมชน	ทะเลสาบสงขลา (คาบสมุทรสทิงพระ/ หาดใหญ่) งานศึกษา/สำรวจ ได้แก่ ลุ่มน้ำยม เจ้าพระยา ท่าจีน ปราจีนบุรี โตนเลสาป (อ.อรัญประเทศ) ซี มูล (จ.ชัยภูมิ จ.นครราชสีมา จ.ศรีสะเกษ จ.อุบลราชธานี) ภาคใต้ฝั่งตะวันออก (จ.นครศรีธรรมราช จ.ชุมพร และ จ.นราธิวาส) ภาคใต้ ฝั่งตะวันตก (จ.ตรัง)	ดำเนินการต่อเนื่อง จากระยะสั้น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน ปราจีนบุรี ยม โตนเลสาป (อ.อรัญประเทศ) ภาคใต้ฝั่งตะวันออก (จ.นครศรีธรรมราช จ.ชุมพร และ จ.นราธิวาส) ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (จ.ตรัง)	-	ชป.
2.2 จัดทำพื้นที่รับน้ำนอง	ศึกษาพื้นที่เหนือ จ.นครสวรรค์ พื้นที่แก้มลิง บริเวณลุ่มน้ำซี มูล	ดำเนินการต่อเนื่อง จากผลการศึกษา ระยะสั้น และศึกษาเพิ่มเติม พื้นที่ได้ จ.นครสวรรค์	ดำเนินการต่อเนื่อง จากผลการศึกษา	ชป.ทน.
3. การป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง	58 แห่ง	105 แห่ง	22 แห่ง	ยผ. กทม.
4. การกำหนดเขตการใช้ ประโยชน์ที่ดินลุ่มน้ำ/ จังหวัด และปรับปรุง/ จัดทำผังเมือง	5 ผัง ได้แก่ ลุ่มน้ำสะแกกรัง แม่กลอง ปราจีนบุรี โตนเลสาป ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	10 ผัง ได้แก่ ลุ่มน้ำสาละวิน โขง (เหนือ) กก เพชรบุรี ชายฝั่ง ทะเลตะวันออก ตาปี ปัตตานี ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	-	ยผ.
5. การพัฒนาและบริหาร จัดการแหล่งเก็บกักน้ำ เต็มศักยภาพ	ศึกษาเตรียมความ พร้อมในกลุ่มน้ำที่มี ปัญหาน้ำท่วม และมีศักยภาพในการ เก็บกัก มุ่งเน้นใน ลุ่มน้ำโขง (เหนือ) ยม ปราจีนบุรี บางปะกง ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และทะเลสาบสงขลา	ดำเนินการต่อเนื่อง ตามผลการศึกษา	ดำเนินการต่อเนื่อง ตามผลการศึกษา	ชป.

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
6. การสนับสนุนการปรับตัวและหนี้ภัย	กลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือ กลุ่มลุ่มน้ำ เจ้าพระยา-ท่าจีน	กลุ่มลุ่มน้ำภาคใต้ และภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	กลุ่มลุ่มน้ำอื่น ๆ	ชป. ทน. ยผ. ปก. อปท.

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำ

หลักการ : ปัจจุบันแม่น้ำหลายสายของประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาด้านคุณภาพน้ำ โดยจากการตรวจสอบของกรมควบคุมมลพิษพบว่า ลุ่มน้ำท่าจีน ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีคุณภาพน้ำทั้งลำน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก และจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ โดยการระบายน้ำทั้งจากกิจกรรมต่างๆ ลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านการบำบัด ได้ก่อให้เกิดมลพิษทั้งแหล่งน้ำส่งผลให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำเสื่อมโทรมลง เริ่มจากคูคลอง แม่น้ำ และน้ำทะเลชายฝั่ง คุณภาพของน้ำลดลงและสร้างผลกระทบต่อเนื่องไปยังระบบนิเวศในน้ำจากการประมงของกรมควบคุมมลพิษ (ปี พ.ศ. 2557) มีการระบายมลพิษของประเทศ มีปริมาณน้ำทิ้ง 160 ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อวัน ที่ระบายออกสู่สิ่งแวดล้อมและโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่มีปริมาณน้ำธรรมชาติน้อย

การรุกตัวของน้ำเค็ม เป็นปัญหาในแหล่งน้ำสำคัญและมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากความต้องการน้ำที่มีมากขึ้นในแหล่งน้ำสายหลัก จึงไม่สามารถจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศได้เพียงพอทำให้เกิดปัญหาคุณภาพน้ำจากการรุกตัวของน้ำเค็ม ส่งผลกระทบต่อการอุปโภคบริโภคและการใช้น้ำเพื่อการเกษตร

เป้าประสงค์ :

- 1) แหล่งน้ำทั่วประเทศมีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยให้มีการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียและลดมลพิษจากแหล่งกำเนิด และแหล่งน้ำเสื่อมโทรมได้รับการแก้ไขฟื้นฟูยกระดับให้ดีขึ้น
- 2) การควบคุมความเค็มปากแม่น้ำ ณ จุดควบคุม ไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตรและการประปา

กลยุทธ์:

- 1) พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน
- 2) ลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
 - 2.1) กำหนดสัดส่วนการระบายมลพิษ
 - 2.2) ป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต/พื้นที่เสี่ยงการปนเปื้อนโลหะหนักหรือสารเคมี
 - น้ำเสียจากชุมชน
 - น้ำเสียจากอุตสาหกรรม
 - น้ำเสียจากเกษตรกรรม
- 3) การควบคุมระดับความเค็ม โดยการปล่อยน้ำจืดผลักดันน้ำเค็มและสร้างอาคารควบคุม
- 4) การกำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแหล่งน้ำ

เป้าหมายตามศักยภาพ :

- 1) ลดของเสียที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อให้คุณภาพน้ำเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินที่กำหนด

2) ป้องกันและเตือนภัยวิกฤติคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ป่าสัก ท่าจีน สะแกกรัง โขง (อีสาน) ชี แม่กลอง บางปะกง มูล (ลำตะคอง) ปิง วัง ยม น่าน ทะเลสาบสงขลา เพชรบุรี

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
1. การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสีย 1.1 เพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน (ระบบ ฯ ที่มีอยู่เดิม) 1.2. ก่อสร้างระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน (ระบบ ฯ ใหม่)	72 แห่ง	137 แห่ง	39 แห่ง	สผ. คพ. อจน. กทผ. อปท.
2. การลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด 2.1 กำหนดสัดส่วนการระบายมลพิษ 2.2 ป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ท่าจีน ป่าสัก มูล ชี	ลุ่มน้ำแม่กลอง บางปะกง ปราจีนบุรี ปิง วัง ยม น่าน กก	ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเล ตะวันออก เพชรบุรี สะแกกรัง ตาปี ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ทะเลสาบสงขลา ปัตตานี ลุ่มน้ำเพชรบุรี สะแกกรัง ตาปี ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ทะเลสาบสงขลา ปัตตานี แม่กลอง ปิง (กวง)	สผ. คพ. อจน. อปท. สผ. คพ. อจน. อปท. กรอ. กนอ.
3. การควบคุมระดับความเค็ม 3.1 การใช้น้ำจืดผลักดันน้ำเค็ม 3.2 การก่อสร้างอาคารป้องกันการรุกตัวของน้ำเค็ม	ความเค็มไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตรและการประปา โดยเฉพาะในลุ่มน้ำ แม่กลอง ท่าจีน เจ้าพระยา บางปะกง ปราจีนบุรี ชายฝั่งทะเลตะวันออก และทะเลสาบสงขลา			ชป.
4. การกำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแหล่งน้ำ	เจ้าพระยา ท่าจีน ชี (พอง) บางปะกง	นครนายก ปราจีนบุรี เจ้าพระยา (น้อย) ป่าสัก (ลพบุรี) ทะเลสาบสงขลา	เพชรบุรี สะแกกรัง	ชป. จท. อปท.

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน

หลักการ : พื้นที่ป่าต้นน้ำเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการเก็บรักษาความชุ่มชื้น การดูดซับน้ำ การชะลอการไหลของน้ำ และเป็นแหล่งระบบนิเวศที่สำคัญของพื้นที่ต้นน้ำ สถานการณ์การบุกรุกเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ป่าได้กลายมาเป็นปัญหาสำคัญ โดยการบุกรุกดังกล่าวได้เปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและชุมชน โดยภาคเหนือมีระดับความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินสูงสุด โดยเฉพาะในลุ่มน้ำน่าน ป่าสัก สาละวิน เป็นต้น ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประเทศ ในส่วนการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายที่ทำกินและพื้นที่ที่อยู่อาศัยนั้น เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2 และ 3 ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ลาดเชิงเขาและที่ราบรองลงมาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ลุ่มน้ำมูล โขง และชี ตามลำดับ ทั้งในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำตาปี และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) พื้นที่ป่าไม้ของประเทศ (ตามกฎหมาย) มีประมาณ 132 ล้านไร่ โดยจากการสำรวจพบว่าพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมรวมทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ถูกใช้ประโยชน์อื่น ๆ มีจำนวน 20 ล้านไร่ ซึ่งจากการบุกรุกเพื่อใช้ประโยชน์และการเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าต้นน้ำ เกิดการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำท่า มีผลกระทบต่อทั้งการเกิดอุทกภัยและการขาดแคลนน้ำ

นอกจากนี้ ยังรวมถึงเกิดการชะล้างและการพังทลายของดินในพื้นที่ทำการเกษตรในพื้นที่สูงชันหรือพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีข้อจำกัดการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเกิดจากการชะล้างพังทลายของดินตามธรรมชาติ และการชะล้างพังทลายของดินที่มีตัวเร่งเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งก็คือมนุษย์นั่นเองที่ทำการเปลี่ยนแปลงระบบธรรมชาติของพื้นที่ การบุกรุกทำลายป่า โดยมีปริมาณฝนที่ตกมากและรุนแรงผิดปกติเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการชะล้างพังทลาย ผลเสียหายที่ตามมาคือความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง โครงสร้างของดินถูกทำลาย ดินเก็บกักน้ำไว้ให้พืชใช้น้อย ผลผลิตลดลง อีกทั้งการชะล้างพังทลายของดินจะมีผลกับตะกอนในลำน้ำและอ่างเก็บน้ำสภาพลำน้ำตื้นเขินจนสัญจรไปมาไม่ได้

เป้าประสงค์ : 1) ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม เพื่อให้ได้พื้นที่ป่าไม้อย่างน้อยร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ⁵
2) ป้องกันการสูญเสียหน้าดินและพื้นที่ดินถล่ม ในพื้นที่เกษตรลาดชัน เพื่อการชะลอน้ำในลุ่มน้ำสาขาที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

กลยุทธ์ : 1) การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม เพื่อปรับสมดุลของระบบนิเวศพื้นที่ต้นน้ำชะลอการไหลหลากในช่วงฤดูฝนเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่า
1.1) ปลูกป่าในพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมโทรม
1.2) ก่อสร้างฝายชะลอน้ำ
1.3) การกำหนดมาตรการแนวทางการใช้ประโยชน์และพัฒนาที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศและความสมดุลทางธรรมชาติ⁶
2) ป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน
2.1) ปลูกพืชคลุมดิน
2.2) ปลูกไม้ยืนต้น
2.3) โครงการนำร่องในลุ่มน้ำสาขา ในลุ่มน้ำที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินสูง

⁵ แผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

⁶ ร่างนโยบายและแผนบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2558-2564

เป้าหมายตามศักยภาพ :

- 1) พื้นที่ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู จำนวน 4.770 ล้านไร่และลดความเร็วน้ำหลากในพื้นที่ต้นน้ำ
- 2) พื้นที่ได้รับการป้องกันการสูญเสียน้ำดิน จำนวน 9.475 ล้านไร่ ลดการกัดเซาะในพื้นที่ต้นน้ำ

กลยุทธ์	เป้าหมายตามศักยภาพ			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
1. การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม	0.564 ล้านไร่	2.610 ล้านไร่	1.596 ล้านไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ. 2567	ปม. อส.
2. การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน	1.475 ล้านไร่	4.0 ล้านไร่	4.0 ล้านไร่	พด.

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการ

หลักการ : ปัญหาทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สาเหตุหนึ่ง คือ การบริหารจัดการไม่มีเอกภาพ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ไม่มีข้อมูลที่สามารถนำมาประกอบการวางแผน สั่งการ และการตัดสินใจไม่มีกฎหมายที่ครอบคลุมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ และการบังคับใช้ ไม่มีแผนแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

เป้าประสงค์ :

- 1) มีองค์กร กฎหมาย ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่กำหนดนโยบายและขับเคลื่อนแผนที่เป็นเอกภาพ
- 2) มีระบบข้อมูลใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติและลุ่มน้ำ การวางแผนการบริหารน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤต
- 3) เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจต่อแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้แก่ประชาชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 4) มีระบบติดตาม ประเมินผล และการบำรุงรักษาให้อาคารที่พัฒนาแล้ว คงอยู่ในสภาพเดิมอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ :

- 1) จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. (ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 5)
- 2) การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานปฏิบัติ (ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 5)
- 3) การสนับสนุนองค์กรชุมชน องค์กรลุ่มน้ำและเครือข่ายระหว่างลุ่มน้ำทุกระดับ ทั้งในและระหว่างประเทศ
- 4) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนแม่บท/แผนปฏิบัติการ การบริหารจัดการน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤต ทั้งในระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำ
- 5) การศึกษา วิจัย แนวทางการจัดการทรัพยากรน้ำ/ลุ่มน้ำสาขา
- 6) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ (ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 4)
 - 6.1) การพัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤต

- 6.2) การพัฒนาระบบสนับสนุนการวางแผนการพัฒนา/อนุรักษ์/การใช้ประโยชน์
- 6.3) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนที่สำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 7) การจัดการน้ำ บำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบชลประทาน
 - 7.1) การบริหารจัดการน้ำ และอาคารชลประทาน อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ
 - 7.2) การซ่อมแซมและบำรุงรักษาอาคารชลประทานให้คงสภาพเดิม
- 8) การควบคุมการบุกรุกทางน้ำ
 - 8.1) การจัดทำฐานข้อมูลการบุกรุกทางน้ำและแหล่งน้ำสาธารณะ
 - 8.2) การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเขตทางน้ำลำรางสาธารณะ
 - 8.3) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
 - 8.4) การรณรงค์การสร้างจิตสำนึกไม่ให้รุกล้ำทางน้ำ
- 9) การติดตามและประเมินผล
- 10) การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

เป้าหมาย :

- 1) มืองค์กร/กฎหมาย ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติ และระดับลุ่มน้ำ
- 2) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
- 3) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 4) บริหารจัดการน้ำและ ดูแลบำรุงรักษาอาคาร ให้สภาพอาคารสามารถใช้งานได้อย่างยาวนานและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์	เป้าหมาย			หน่วยงานรับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
1. จัดทำ/เสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.	ดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2558	-	-	สศช. ทน.กนช.
2. ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรทั้งระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ	ศึกษา ทบทวนการปรับปรุงองค์กรดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2558	-	-	สศช. ทน.กนช.
3. สนับสนุนองค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรชุมชน องค์กรลุ่มน้ำ และเครือข่ายระหว่างลุ่มน้ำทั้งในและระหว่างประเทศ ให้มีความเข้มแข็ง	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง			ทน.กนช.

กลยุทธ์	เป้าหมาย			หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ระยะสั้น (ปี 58-59)	ระยะกลาง (ปี 60-64)	ระยะยาว (ปี 65-69)	
4. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์/ แผนแม่บท/แผนปฏิบัติการ ในภาวะปกติและภาวะ วิกฤต ทั้งในระดับประเทศ และระดับลุ่มน้ำ	ดำเนินการ ภายในปี พ.ศ. 2559	ทบทวน/ปรับปรุง ภายในปี พ.ศ. 2564	-	ชป. ทน. กนช.
5. การศึกษา วิจัย แนวทางการ จัดการทรัพยากรน้ำ/ลุ่มน้ำ สาขา 5.1 ศึกษา วิจัย พัฒนาและ ฟื้นฟูแหล่งน้ำผิวดิน 5.3 ศึกษา วิจัย พัฒนาและ ฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล 5.3 ศึกษาแนวทางการ จัดการลุ่มน้ำสาขา	ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง -	ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง นำร่องใน ลุ่มน้ำสาขาลุ่มน้ำชี แม่กลอง และ ภาคใต้ฝั่งตะวันออก	ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการ ภายในปี พ.ศ. 2565 ขยายผล	ทุกหน่วยงาน ทบ. ชป. ทน.
6. พัฒนาระบบฐานข้อมูล สนับสนุนการตัดสินใจ	✓	ดำเนินการ ถึงปี พ.ศ. 2561	-	ชป. ทน. อด. กทม. สสนก. คพ. สทอภ. ผท. ยผ. ทธ. ทบ. ปภ. ศภช. สสช. สวทช.
7. ตรวจสอบ ประเมิน เพื่อบำรุงรักษา และปรับปรุง ซ่อมแซมระบบ รวมทั้งอาคาร โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเดิม	รักษาประสิทธิภาพของระบบชลประทาน และอาคารที่มีอยู่เดิม อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และในพื้นที่ชลประทานเดิม 30.22 ล้านไร่			ทุกหน่วยงาน
8. การควบคุมการบุกรุกทางน้ำ	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง			จท. ชป. อปท.
9. ติดตามและประเมินผล	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง			ทุกหน่วยงาน
10. การประชาสัมพันธ์และ การมีส่วนร่วม	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง			ทุกหน่วยงาน

บทที่ 4

การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ

แผนงานการพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่ 6 เรื่องการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีเป้าหมายหลักคือสนับสนุนให้ 1) เกิดระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติและระบบโครงสร้างพื้นฐาน ที่รวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงาน ด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง 2) เกิดระบบติดตาม เฝ้าระวัง และคาดการณ์สถานการณ์น้ำในภาวะปกติ และตัดสินใจ แก้ไข บรรเทาอุทกภัย ภัยแล้ง ในภาวะวิกฤต ที่เป็นเอกภาพ และ 3) เกิดกระบวนการกำหนดทิศทางการพัฒนา อนุรักษ์ และซ่อมบำรุง อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

การจัดทำแผนงาน เป็นการทำงานร่วมกันของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นตอนการกลั่นกรองแผนงาน โครงการ และงบประมาณ แบ่งกลุ่มของโครงการตามเนื้อหาแล้วพิจารณาเป็นชุดโครงการ ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่พิจารณาเป็นโครงการเดียว จึงทำให้ได้ชุดโครงการที่ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักเทคนิคสำหรับการบริหารจัดการน้ำ ด้วยงบประมาณที่คุ้มค่าและลดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมีการเสนอแนวทางการประเมินผลและติดตามโครงการ หลังสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนงาน และนำผลลัพธ์มาใช้ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์และแผนงานต่อไป ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในอนาคต โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่แผนพัฒนาเพื่อการปรับตัว (Adaptive Masterplan)

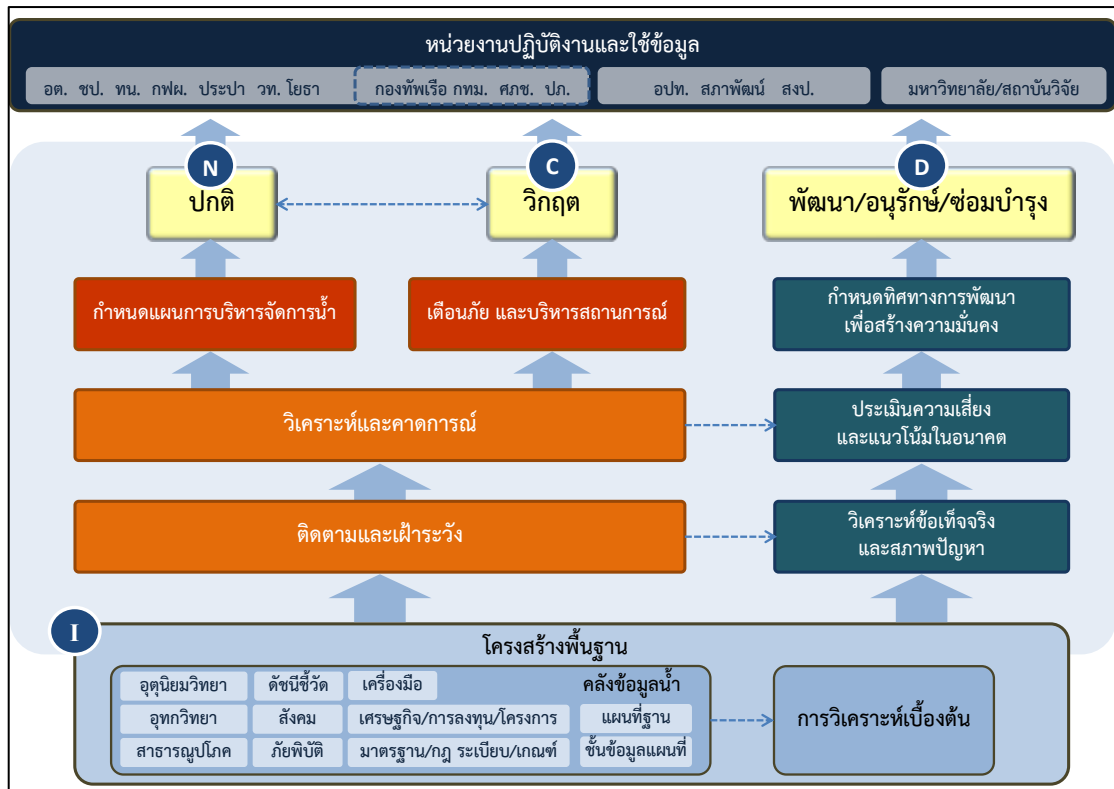
แผนงานการพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ย่อย ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน (I : Infrastructure) ปรับปรุงฐานข้อมูลเดิมให้ละเอียดและแม่นยำขึ้น เพิ่มรายการข้อมูลและขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เชื่อมโยงข้อมูลสู่ศูนย์กลางและปรับปรุงการให้บริการข้อมูล รวมทั้งสร้างมาตรฐานข้อมูลและระบบ

2) ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารในภาวะปกติ (N : Normal) ปรับปรุงแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์และคาดการณ์สภาพอากาศทั้งระยะสั้นและระยะยาว และแบบจำลองคาดการณ์สถานการณ์น้ำ ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น รายละเอียดสูงขึ้น ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และเชื่อมโยงผลการคำนวณเข้าสู่ศูนย์กลาง เพื่อสนับสนุนการบริหารน้ำในเขื่อน การจัดสรรน้ำ และวางแผนเพาะปลูกในฤดูกาล รวมถึงการทบทวนการจัดสรรน้ำรายเดือน

3) ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสนับสนุนการบริหารในภาวะวิกฤต (C : Crisis) มีการบริหารสถานการณ์วิกฤตในระดับอำเภอ จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ พร้อมรับสถานการณ์ด้วยการคาดการณ์สภาพอากาศและสถานการณ์น้ำระยะสั้นอย่างแม่นยำ จำลองสถานการณ์และความเสี่ยง เตรียมทางเลือกเพื่อรับมือกับภัยล่วงหน้า เตือนภัยและบริหารสถานการณ์ช่วงวิกฤต และปรับปรุงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4) ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบสนับสนุนการพัฒนา/อนุรักษ์/ซ่อมบำรุง (D : Development) สสำรวจโครงสร้างพื้นฐาน วางแผนปรับปรุง ซ่อมบำรุง ประเมินความเสี่ยงและแนวโน้มในอนาคต และวางแผนจัดสรรงบประมาณ ประเมิน และติดตามบนพื้นฐานของข้อมูลจากส่วนกลางสู่พื้นที่ และพื้นที่สู่ส่วนกลางที่พร้อมนำเสนอในมิติต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์และตัดสินใจ

รูปที่ 4-1 กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ

เนื่องจากยุทธศาสตร์ย่อยทั้ง 4 ระบบ ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ขับเคลื่อนแผนแม่บทร่วมกันดังนี้

- 1) ผลักดันให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 30 หน่วยงาน ในการเชื่อมโยงข้อมูล แบ่งระดับชั้นข้อมูล จัดหาช่องทาง ให้เกิดการบริการในทุกระดับ ตั้งแต่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ
- 2) ลงทุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นสากล
- 3) ผลักดันให้เกิดการใช้งานข้อมูลและระบบในระดับปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดสรรน้ำ การรายงานสถานการณ์น้ำรายสัปดาห์ รายเดือน
- 4) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานร่วมกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้มีศักยภาพในการใช้และวิเคราะห์ข้อมูลและระบบ
- 5) จัดตั้งคณะทำงานที่มีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง 30 หน่วยงาน เพื่อร่วมวิเคราะห์ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บท และเสนอทางเลือกในการบริหารจัดการร่วมกัน
- 6) มุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลรอบด้านสำหรับผู้บริหาร และพร้อมปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์

ผลลัพธ์ที่ต้องการหลังจากพัฒนาระบบข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล และใช้งานคือ เกิดการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ 1) การลดความเสียหายจากภัยพิบัติทุกภาคส่วน ทั้งพื้นที่ในเขตชลประทาน นอกเขตชลประทาน ภาคอุตสาหกรรม และชุมชนเมืองจนถึงเทศบาล 2) มีน้ำสำรองเก็บไว้ในยามฉุกเฉิน พร้อมรับมือความไม่แน่นอนของสภาพอากาศ ซึ่งมีแนวโน้มแปรปรวนมากขึ้น และ 3) เกิดการจัดสรรน้ำอย่างทั่วถึง ที่สุดแล้วคือสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำในทุกพื้นที่

การกลั่นกรองแผนงาน โครงการ และงบประมาณ เริ่มต้นจากที่หน่วยงานต่าง ๆ เสนอ แผนงานโครงการครั้งแรก จำนวน 59 โครงการ งบประมาณรวม 12,711.99 ล้านบาท ต่อมาคณะทำงาน พิจารณากลั่นกรองรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง โดยการกลั่นกรองครั้งที่ 1 พิจารณาแบบรายหน่วยงาน วิเคราะห์ความ สอดคล้องกับกรอบการพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจและภารกิจของหน่วยงาน ข้อมูลเชิงเทคนิค ความพร้อม และแผนงานและงบประมาณ การกลั่นกรองครั้งที่ 2 เน้นพิจารณาตามลักษณะงาน แบ่งเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มโทรมาตร กลุ่มแบบจำลอง กลุ่มแผนที่ กลุ่มการจัดการภัย และกลุ่มงานวิจัย หน่วยงานใน แต่ละกลุ่มร่วมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเทคนิค รายละเอียดงบประมาณ และความสอดคล้องกับภารกิจ การกลั่นกรองครั้งที่ 3 เน้นความคุ้มค่าในการลงทุนเป็นหลัก พร้อมทั้งพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนของโครงการ ความเหมาะสมของเทคโนโลยี และความสอดคล้องกับแผนงานและภารกิจของหน่วยงาน ผลจากการกลั่นกรอง ทำให้จำนวนโครงการลดลง 10 โครงการ งบประมาณลดลง 4,516.26 ล้านบาท และครั้งสุดท้าย สรุปเป็น จำนวนโครงการทั้งสิ้น 46 โครงการ งบประมาณรวม 7,259.67 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการตามแผนงานนี้ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึง พ.ศ. 2560 โดยมีการใช้จ่ายงบประมาณต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2562

สัดส่วนงบประมาณจำแนกตามยุทธศาสตร์ย่อย ได้แก่ งบประมาณเพื่อการบริหารจัดการใน ภาวะปกติ ภาวะวิกฤต และเพื่อวางแผนพัฒนา ถึงร้อยละ 17 โดยให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลในการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์สถานการณ์ และบริหารจัดการภัยในองค์รวม ซึ่งมีคุณค่ามากและสำคัญที่สุดต่อการตัดสินใจ และงบประมาณเพื่อการลงทุนทางโครงสร้างพื้นฐานคิดเป็นร้อยละ 83 ต่างจากแผนงานในอดีตที่เน้นแต่การ ลงทุนทางโครงสร้างพื้นฐานเพียงอย่างเดียว ดังรูปที่ 2 (ก)

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของงบประมาณเชิงกลุ่มระบบงาน พบว่า งบประมาณ 3 อันดับแรก ได้แก่ งบลงทุนด้านแผนที่ สถานีตรวจวัด และองค์ความรู้ ดังรูปที่ 2 (ข) ซึ่งจำเป็นมากสำหรับการบริหารจัดการน้ำบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ และบุคลากรและหน่วยงานที่มีศักยภาพสูง โดยมีรายละเอียด ของระบบงาน ดังนี้

1) ระบบงานแผนที่ : ปัจจุบันข้อมูลค่าระดับมีความถูกต้องในระดับเมตร ทำให้ การบริหารจัดการน้ำท่วมและน้ำหลากไม่ได้ผลดีโดยเฉพาะในพื้นที่ราบลุ่ม และมีข้อจำกัดในการสำรวจพื้นที่ และรายงานสภาพปัญหาแบบ Real time ทำให้ไม่สามารถวางแผนแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ทันที่ ดังนั้นเพื่อให้ การปฏิบัติงานมีความสะดวกและต่อเนื่องโดยเฉพาะในภาวะวิกฤต จึงมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี การสำรวจ ของโครงข่ายสถานีรังวัดสัญญาณดาวเทียม GNSS (Global Navigation Satellite System) ประกอบกับการพัฒนาแบบจำลองย็อยด์ความละเอียดสูงของประเทศไทย (Thailand Geoid Model) เพื่อสนับสนุนงานสำรวจให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และมีค่าความคลาดเคลื่อนในแนวตั้งไม่เกิน 30 เซนติเมตรในทุกพื้นที่

แผนงานนี้มีการลงทุนขยายโครงข่ายสถานีรังวัดสัญญาณดาวเทียม GNSS จำนวน 80 สถานี และปรับปรุงสถานีเดิมของกรมโยธาธิการและผังเมืองจากระบบ GPS เป็น GNSS จำนวน 9 สถานี พร้อมทั้ง ปรับปรุงแผนที่ฐานให้มีความละเอียดและแม่นยำมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาระบบจัดเก็บและให้บริการข้อมูล ด้านภูมิสารสนเทศแบบออนไลน์ รวมเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 2,700.46 ล้านบาท

2) ระบบงานสถานีตรวจวัด : โครงการด้านระบบงานสถานีตรวจวัด เป็นการลงทุนปรับปรุง และติดตั้ง โทรมาตรใหม่แทนของเก่าที่หมดอายุการใช้งาน โดยส่วนหนึ่งจะเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีตรวจวัด แบบใช้คลื่นสะท้อน (Radar) ช่วยให้ตรวจวัดได้แม่นยำขึ้น มีความคลาดเคลื่อนในระดับ ± 2 มิลลิเมตร ตลอด ย่านการวัด ลดความถี่และค่าใช้จ่ายด้านการซ่อมบำรุง งบประมาณโดยรวมต่อสถานีจากเดิม 500,000-3,000,000 บาทต่อสถานี เหลือประมาณ 250,000 บาทต่อสถานี นอกจากนี้จะมีการติดตั้งระบบตรวจวัด

คุณภาพน้ำทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้มีสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติที่ใช้การได้เพิ่มจาก 116 สถานี เป็น 319 สถานี งบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,757.29 ล้านบาท

3) ระบบงานคลังข้อมูลน้ำ : ขยายการเชื่อมโยงข้อมูลจาก 13 หน่วยงาน เป็น 30 หน่วยงาน และขยายการให้บริการข้อมูลให้ครบทุกรูปแบบ ทั้งการแสดงผลบนเว็บไซต์ อุปกรณ์เคลื่อนที่ และเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูล รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพของระบบและการบำรุงรักษา โดยมี สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะพัฒนาเป็นฐานข้อมูลน้ำของประเทศต่อไป

4) ระบบงานแบบจำลอง: ประกอบด้วย แบบจำลองคาดการณ์สภาพอากาศ และแบบจำลองคาดการณ์สถานการณ์น้ำ (ปริมาณน้ำท่า-น้ำท่วม) และคุณภาพน้ำ

4.1) แบบจำลองคาดการณ์สภาพอากาศ แผนแม่บทนี้มีการลงทุนด้านระบบคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงที่มีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับคาดการณ์สภาพอากาศทั้งระยะสั้น รายฤดูกาล และระยะยาว สามารถคาดการณ์ฝนด้วยความละเอียดเชิงพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 3x3 ตารางกิโลเมตร เพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าติดตามและพยากรณ์อากาศให้มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น และสามารถพยากรณ์อากาศล่วงหน้าได้นานขึ้น

4.2) แบบจำลองคาดการณ์สถานการณ์น้ำ (ปริมาณน้ำท่า-น้ำท่วม) และคุณภาพน้ำ ปัจจุบันครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก แต่ยังไม่ครอบคลุมลุ่มน้ำกัก สาละวิน ป่าสัก แม่กลอง โตนเลสาบ และพื้นที่บางส่วนของภาคใต้ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก เช่น แม่น้ำตาปี แม่น้ำปัตตานี และชายฝั่งทะเลตะวันตก ในส่วนของแบบจำลองคุณภาพน้ำ ยังไม่สามารถคาดการณ์คุณภาพน้ำแบบ Real-time ได้ ทั้งนี้ ควรปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ให้เป็นปัจจุบัน เชื่อมโยงข้อมูลจากการตรวจวัด และผลลัพธ์จากแบบจำลองเข้าสู่ศูนย์กลาง เพื่อให้สามารถใช้งานแบบจำลองเพื่อบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในภาวะวิกฤตที่ต้องมีการติดตามและประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า การจัดทำสถานการณ์ทางเลือก (Scenarios) จะสนับสนุนการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์

ในแผนแม่บทฉบับนี้มีการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพแบบจำลองสถานการณ์น้ำ และแบบจำลองคุณภาพน้ำ เพิ่มความแม่นยำ บูรณาการผลลัพธ์จากแบบจำลอง เชื่อมโยงผลระหว่างแบบจำลอง และขยายพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 634.53 ล้านบาท

5) ระบบงานวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์ : เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบติดตามวิเคราะห์ และรายงานสถานการณ์น้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการตั้งศูนย์ปฏิบัติการพยากรณ์อากาศเพื่อเฝ้าระวังและติดตามสภาวะอากาศตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีรูปแบบการนำเสนอที่ได้มาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ ปรับปรุงศูนย์ป้องกันระบบน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร ให้เป็นต้นแบบของศูนย์บริหารจัดการน้ำในเขตเมือง งบประมาณรวมทั้งสิ้น 220.00 ล้านบาท

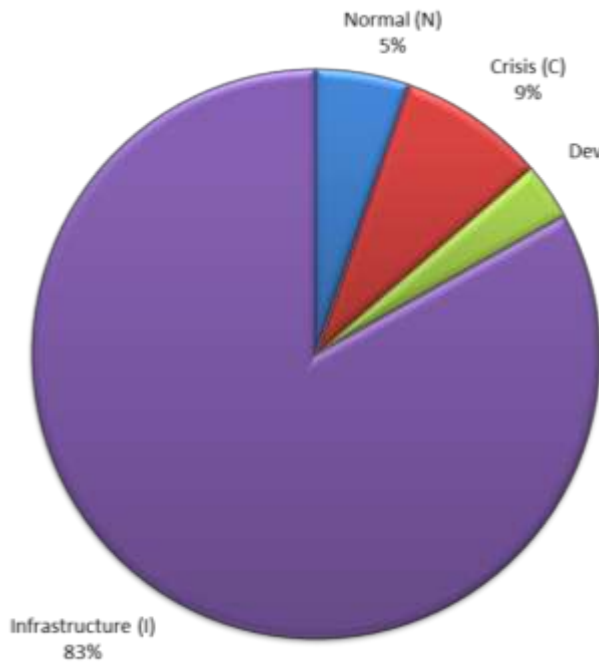
6) ระบบงานจัดการภัย : เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามหลักการบริหารภาวะวิกฤต สามารถวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติต่างๆ โดยเฉพาะภัยเรื่องน้ำท่วม-น้ำแล้ง เตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัย แจ้งเตือนภัยล่วงหน้าให้กับประชาชน และสามารถจัดส่งเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์เครื่องมือเข้าเผชิญเหตุและรับมือภัยพิบัติได้ การดำเนินงานในแผนปฏิบัติการประกอบด้วย การตั้ง War Room เชื่อมโยงข้อมูลจากทุกมิติภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ประสานเครือข่ายเตือนภัยให้สามารถแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การจัดทำระบบเตือนภัยที่ใช้ระบบการสื่อสารที่ครอบคลุมทั่วถึง การรวบรวมข้อมูลภัยระดับพื้นที่เพื่อความถูกต้องแม่นยำและประเมินสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ครบถ้วน ระบบช่วยวิเคราะห์ด้าน

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยและระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสิ่งของสำรองจ่ายเพื่อจัดระบบเครื่องมือ อุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ที่เข้าให้ความช่วยเหลือได้อย่างตรงต่อสถานการณ์ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 374.35 ล้านบาท

7) ระบบงานการตัดสินใจ สังกัด : ปัจจุบันการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารระดับสูง อาศัย ข้อมูลจากระบบย่อย ๆ หลายระบบที่ไม่ได้มีการบูรณาการร่วมกัน จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการจัดการ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ แบบรวมศูนย์ ในลักษณะของ Business Intelligence และ Decision Support System ที่สามารถจัดชุดข้อมูลแยกตามสถานการณ์จำลอง ครอบคลุมทุกเหตุการณ์ที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ ที่อยู่โดยรอบพื้นที่นั้นๆ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ ตัดสินใจ เตือนภัย แก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 347.40 ล้านบาท

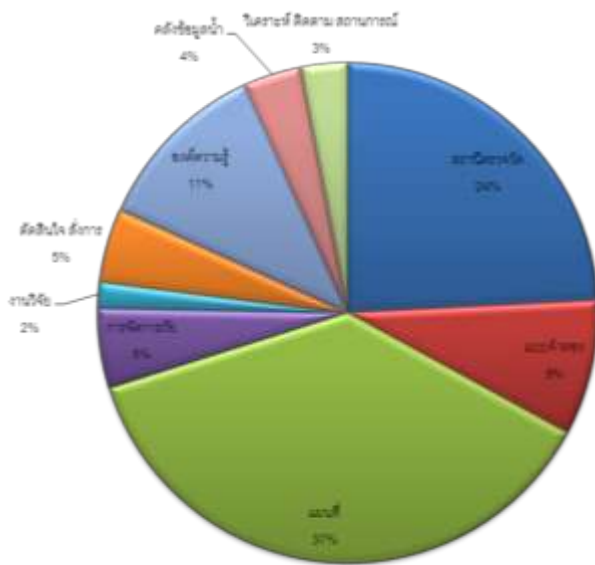
8) ระบบงานองค์ความรู้ : เป็นการรวบรวมข้อมูลกฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านน้ำ จัดทำดัชนีเชิงระบบและเชิงพื้นที่ และสามารถเพิ่มเติม องค์ความรู้อื่นๆ ได้ไม่จำกัด รวมทั้งเชื่อมโยงผลลัพธ์จากงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการน้ำ ซึ่ง สามารถเรียกใช้งาน ค้นหาข้อมูลรอบด้านได้อย่างรวดเร็ว และนำไปใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณ และวางแผนด้านเศรษฐกิจสังคมได้อีกด้วย งบประมาณรวมทั้งสิ้น 832.68 ล้านบาท

9) ระบบงานงานวิจัย : เป็นกระบวนการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐาน ทั้งระบบโทรมาตร ระบบสื่อสาร ระบบรับ-ส่งข้อมูล และการจัดการข้อมูล โดยเน้นเรื่องมาตรฐานความสามารถของอุปกรณ์และมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูล ให้เป็นรูปแบบที่สามารถใช้งานร่วมกัน รวมทั้งมีระดับอ้างอิงที่เป็นค่าระดับมาตรฐานเดียวกัน เพื่อการประเมินสถานการณ์ใน ภาวะปกติและภาวะวิกฤต งบประมาณรวมทั้งสิ้น 120.40 ล้านบาท

งบประมาณตามกลุ่มแผนแม่บทการพัฒนา		
Normal (N)	384.7000	5%
Crisis (C)	609.7500	9%
Development (D)	235.1064	3%
Infrastructure (I)	6,030.1126	83%
รวม (ล้านบาท)	7,259.6690	100%

(ก) โครงสร้างงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์ย่อย

งบประมาณตามกลุ่มระบบงาน		
สถานียุทธศาสตร์	1,757.2900	24%
แผนที่	634.5300	9%
แผนที่	2,700.4640	37%
การศึกษานโยบาย	374.3500	5%
งานวิจัย	120.4050	2%
สถานียุทธศาสตร์	347.4000	5%
องค์ความรู้	832.6800	11%
สถานียุทธศาสตร์	272.5500	4%
ในสาขาที่ ติดตาม สถานการณ์	220.0000	3%
รวม (ล้านบาท)	7,259.6690	100%

(ข) โครงสร้างงบประมาณเชิงระบบงานย่อย

รูปที่ 4-2 โครงสร้างงบประมาณตามแผนงานระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ปี พ.ศ. 2558-2561

บทที่ 5

การจัดองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

5.1 สถานการณ์และสภาพปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้านองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ

การเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น ขณะที่การทำลายป่าต้นน้ำยังเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงนำไปสู่ปัญหาน้ำหลากท่วมในฤดูฝนและการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเป็นประจำทุกปี ในขณะที่หน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้ กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำก็มีจำนวนหลายฉบับ และต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ที่แตกต่างกันทำให้ข้อกำหนดในกฎหมายบางส่วนมีความซ้ำซ้อน ขัดแย้ง ไม่เชื่อมโยงกัน อีกทั้งยังคงมีช่องว่างและไม่ครอบคลุมการปฏิบัติภารกิจที่จำเป็น รวมทั้งขาดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมาขาดเอกภาพและทิศทางที่ชัดเจน

คณะอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเกี่ยวกับการจัดองค์กร และการออกกฎแต่งตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่จัดทำข้อเสนอแผนงาน/โครงการ ในการปรับปรุงองค์กร ข้อกำหนด กฎหมาย และการจัดทำงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการฯ ต่อไป

5.2 แผนปรับปรุงการจัดองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ

แผนปรับปรุงการจัดองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีวัตถุประสงค์ประกอบด้วย (1) เพื่อให้มีกลไกองค์กรที่มีเอกภาพในการกำกับดูแล และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (2) เพื่อปรับปรุงกลไกการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและระหว่างพื้นที่เพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเท่าเทียมและเป็นธรรมรวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และ (3) เพื่อผลักดันการประกาศใช้ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ รวมทั้ง ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน และบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

จากการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงและสถานการณ์ดังกล่าว พบประเด็นการดำเนินงานที่ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดองค์กร ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ จำแนกได้เป็น 4 แผนงานหลักดังนี้

1) แผนงานที่ 1 : แผนงานปรับปรุงองค์กรการบริหารจัดการน้ำในภาวะปกติ และภาวะวิกฤต

เป็นแผนงานในการปรับปรุงองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ เพื่อความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำในอนาคต โดยกระบวนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงโครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ จะต้องมีการขั้นตอนที่ชัดเจน แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ภายในระยะเวลา 2 เดือน เนื่องจากจะต้องมีการสรรหาผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ จำนวนมาก

โดยเมื่อสามารถสรรหาองค์ประกอบของ กนช. ได้ครบถ้วนตามระเบียบ สนร. ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแล้ว ให้จัดประชุม กนช. ตามระเบียบ สนร.ฯ ฉบับปรับปรุง เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และเร่งดำเนินการยกร่างรายละเอียด พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. โดย กนช. ด้วยการประสานการดำเนินงานร่วมกับสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) พร้อมทั้ง ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและกลไกการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้มีความเป็นเอกภาพและสามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ประเด็นการปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีสาระสำคัญหลัก ดังนี้

(1) การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของ กนช. โดย

(1.1) ปรับปรุงองค์ประกอบของ กนช. ให้มีคณะกรรมการฯ รวมไม่เกิน 20 คน ประกอบด้วย

รายชื่อ	ตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี	ประธาน
ข้าราชการระดับสูง 6 คน (ปลัดฯ กษ. ทส. มท. คค. ผอ.สงป. และเลขาธิการ สศช.)	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน 6 คน	กรรมการ
ผู้แทนผู้ใช้น้ำลุ่มน้ำ ไม่เกิน 6 คน	กรรมการ
อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ	กรรมการและเลขานุการฯ

การระบุให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ กนช. มีเป้าหมายเพื่อให้การสั่งการและกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีเอกภาพ และสามารถบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการกำหนดจำนวนคณะกรรมการ กนช. ให้มีจำนวนรวมไม่เกิน 20 คน เพื่อให้คณะกรรมการมีความคล่องตัว รวดเร็วในการตัดสินใจเชิงนโยบาย รวมทั้งการกำหนดสัดส่วนยังมีความสมดุลระหว่างสัดส่วนของผู้แทนภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย ภาคราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับสัดส่วนของผู้แทนภาคส่วนอื่นๆ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำของประเทศ โดยให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ เพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบ

- (1.2) ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของ กนช. ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
- (1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและคณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปปฏิบัติ
 - (2) กลับรองแผนงานโครงการ และงบประมาณ ของหน่วยงาน และคณะกรรมการลุ่มน้ำ ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของ คณะรัฐมนตรีรวมทั้งการสั่งการและติดตามประเมินผล การดำเนินงานของส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ
 - (3) จัดทำแผนพัฒนาน้ำแห่งชาติ (National Water Development Plan) และให้ความเห็นชอบแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอ รวมทั้งผลักดันให้มีการ จัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับภัยพิบัติ (Business Continuity Plan : BCP) ในพื้นที่เฉพาะ เช่น นิคม/เขต/สวนอุตสาหกรรม หรือ เขตธุรกิจสำคัญ ๆ รวมทั้งให้มีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ
 - (4) ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหาร ทรัพยากรน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำ
 - (5) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดสรรน้ำข้ามลุ่มน้ำ
 - (6) สั่งการให้หน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 - (7) อำนวยความสะดวก ควบคุม ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ
 - (8) ออกระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
 - (9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือตามที่ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- (2) การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ โดย
- (2.1) ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้มีคณะกรรมการฯ จำนวนรวมไม่เกิน 30 คนประกอบด้วย

รายชื่อ	ตำแหน่ง
เลือก 1 คนจากกรรมการ	ประธาน
เลือก 2 คนจากกรรมการ	รองประธาน
ผู้แทนส่วนราชการ(ไม่เกิน 8 คน)	กรรมการ
อปท. (ไม่เกิน 8 คน)	กรรมการ
ผู้แทนผู้ใช้น้ำ (ไม่เกิน 8 คน)	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ (ไม่เกิน 5 คน)	กรรมการ
ผอ. สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค/ลุ่มน้ำ	กรรมการและเลขานุการฯ

การกำหนดให้ประธานคณะกรรมการลุ่มน้ำมาจากการเลือกตั้งของกรรมการ ในลุ่มน้ำนั้น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการและได้รับการยอมรับจากภาคี

การพัฒนาทุกภาคส่วนในพื้นที่ลุ่มน้ำ และการกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้มีจำนวนรวมไม่เกิน 30 คน เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสัดส่วนของผู้แทนภาคราชการ ซึ่งประกอบด้วย ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับสัดส่วนของผู้แทนภาคส่วนอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ภาคประชาชน ภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ และกำหนดให้ **ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคเป็นกรรมการ และเลขานุการ** เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการ และให้สอดคล้องกับฝ่ายเลขานุการของ กนช.

(2.2) ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บท** การบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ (โดยเชื่อมโยงพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550) นำเสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- (2) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ** เพื่อเสนอต่อ กนช. ให้ความเห็นชอบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับภัยพิบัติ (BCP) ในพื้นที่เฉพาะในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติในระดับลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการตามแผนภาวะวิกฤติที่วางไว้
- (3) กำหนดแผนการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ** การจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการใช้น้ำและจัดสรรน้ำภายในเขตลุ่มน้ำ
- (4) ถักนกรองแผนงาน/โครงการ**ในระดับลุ่มน้ำ ก่อนเสนอต่อ กนช.
- (5) กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล** และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- (6) เชิญบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง**กับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- (7) แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง**และไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้น้ำและการผันน้ำในเขตลุ่มน้ำ
- (8) ประสานการปฏิบัติงาน**เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำกับคณะกรรมการลุ่มน้ำอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (9) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์** รับฟังความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(10) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำมอบหมาย

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย

ทั้งนี้ เมื่อสามารถสรรหาคณะกรรมาธิการประกอบของ กนช. ได้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ให้ดำเนินการจัดประชุม กนช. ตามระเบียบ สนร.ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง เพื่อพิจารณาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ และเร่งจัดทำรายละเอียด ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. พร้อมทั้งปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ให้มีความเป็นเอกภาพและสามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

ข) นำ ร่าง พระราชบัญญัติบริหารจัดการน้ำ พ.ศ. ไปจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นในวงกว้าง เมื่อได้ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ ที่จะบรรจุอยู่ใน พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. แล้ว ให้คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ดำเนินการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นในวงกว้าง จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ ร่าง พ.ร.บ. บริหารจัดการน้ำ พ.ศ. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ทั้งในส่วนที่เป็นคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และคณะกรรมการลุ่มน้ำ รวมถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละระดับ และนำเสนอ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ที่ได้รับความเห็นชอบจากภาคีในเวทีรับฟังความคิดเห็น เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ค) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภายหลัง ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ได้รับความเห็นชอบจากภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และจะมีผลบังคับใช้ เห็นควรมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พิจารณาจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. ให้แล้วเสร็จ โดยจัดทำข้อเสนอแนวทางการปรับโครงสร้างหน่วยงาน กำลึงบุคลากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ ส. กนช. และสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้มีขีดความสามารถและมีเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ. บริหารจัดการน้ำ โดยมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

(1) ปรับบทบาท อำนาจหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ กนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ จากเดิมที่เป็นภารกิจกรมทรัพยากรน้ำ ไปเป็นสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ส. กนช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการ กนช. มี

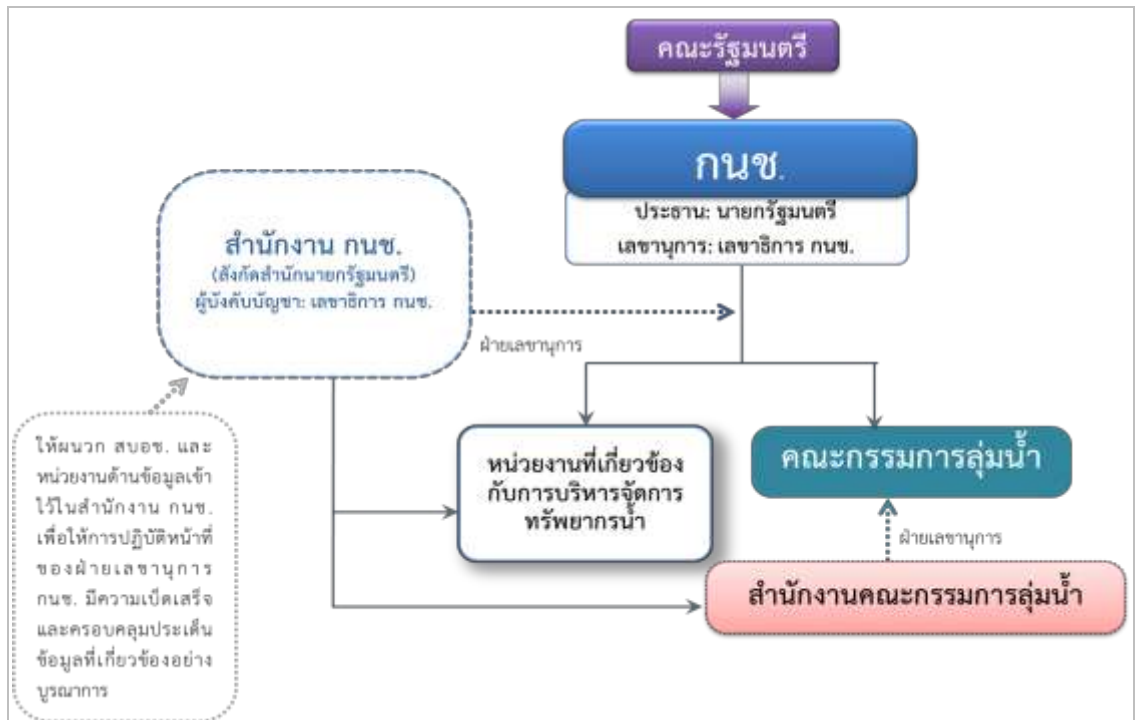
ความเป็นอิสระ และมีขีดความสามารถในการมองภาพรวมการบริหารจัดการน้ำของประเทศในเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างกว้างขวางครอบคลุมมิติการพัฒนาได้อย่างบูรณาการ และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. ได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพสูง รวมทั้ง จะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งอยู่ภายใต้ ส.กนช. ในลุ่มน้ำที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือกลุ่มลุ่มน้ำขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของ ส. กนช.

(2) **ผนวกสำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.) และหน่วยงานด้านข้อมูลน้ำเข้าไว้ใน ส.กนช.** เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการ กนช. มีความเบ็ดเสร็จ และครอบคลุมประเด็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ

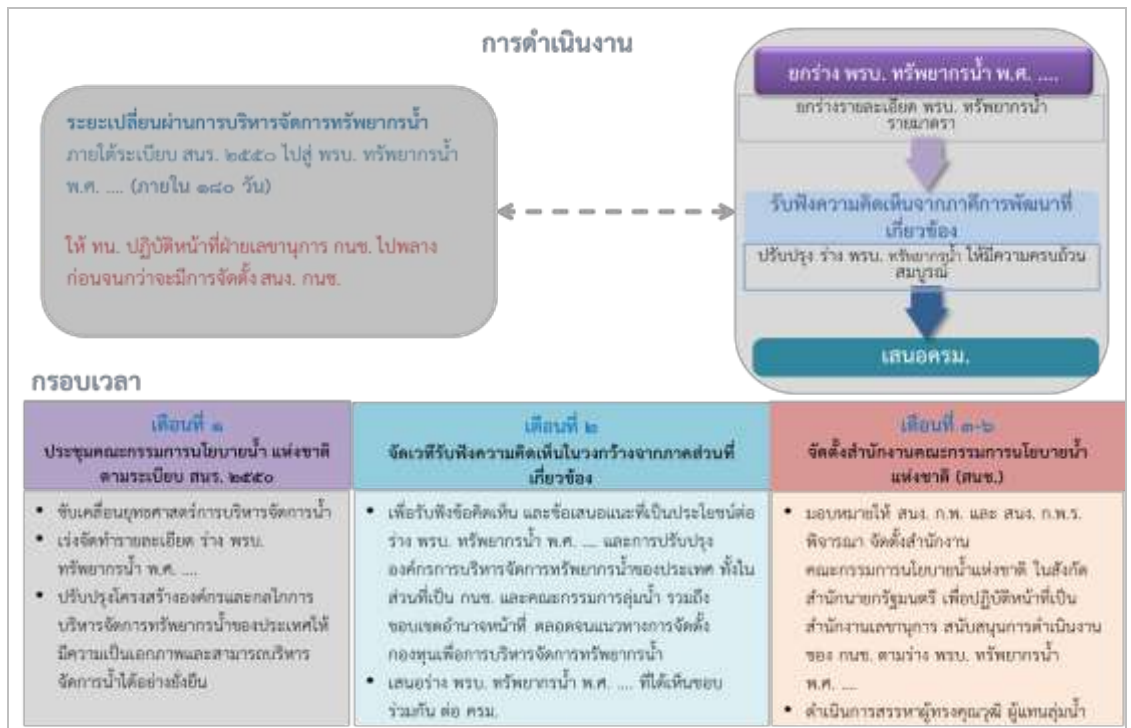
(3) **ศึกษาและจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานปฏิบัติ** เพื่อเสริมสร้างควมมีเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยศึกษารูปแบบโครงสร้างหน่วยงานปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แล้ววิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานปฏิบัติมี 2 ทางเลือก คือ (1) การให้หน่วยงานต่าง ๆ ยังคงอยู่ต่างกระทรวงกัน และ (2) การรวบรวมหน่วยงานและภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั้งหมดมาอยู่ในกระทรวงเดียวกัน

ทั้งนี้ ในทั้ง 2 ทางเลือก กนช. จะยังคงเป็นกลไกหลักทำหน้าที่กำหนดนโยบายและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานด้านทรัพยากรน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำ และหน่วยงานด้านทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ดิน และป่าไม้ เป็นต้น โดย กนช. จะใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานปฏิบัติที่จะได้จัดทำขึ้น มาประกอบการพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน แล้วเสนอต่อรัฐบาล เพื่อพิจารณาตัดสินใจต่อไป

รูปที่ 5-1 แผนภาพแสดงข้อเสนอโครงสร้างองค์กรใน ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

รูปที่ 5-2 แผนภาพแสดงกลไกการบริหารจัดการ และจัดทำ ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

2) แผนงานที่ 2 : แผนงานผลักดัน (ร่าง) พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

มีวัตถุประสงค์เพื่อ ผลักดัน (ร่าง) พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ให้เป็นกฎหมายแม่บทด้าน ทรัพยากรน้ำ ที่ครอบคลุมการควบคุมดูแล และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและมีเอกภาพ สำหรับวาง หลักเกณฑ์และมาตรการในการรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ การควบคุมการใช้ น้ำ การบริหารจัดการน้ำ การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ

จากการศึกษารายละเอียดโครงสร้างของร่างกฎหมายที่ได้มีการยกร่างไว้ จำนวน 5 ฉบับ คณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอเค้าโครงของ ร่าง พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ประกอบด้วย 12 หมวด ได้แก่ (1) บททั่วไป (2) สิทธิในน้ำ (3) องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (4) กองทุนทรัพยากรน้ำ (5) นโยบาย ทรัพยากรน้ำ (6) การจัดสรรและการใช้น้ำ (7) การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต (8) การอนุรักษ์และการ พัฒนาทรัพยากรน้ำ (9) การควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ (10) การติดตามและประเมินผล (11) ความรับ ผิดทางแพ่ง และ (12) บทกำหนดโทษ

ทั้งนี้ ที่ประชุมร่วมระหว่าง ประธานคณะกรรมการการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม สปช. กรมทรัพยากรน้ำ และอนุฯ ชุดที่ 4 เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2558 ได้มีมติเห็นชอบร่วมกันให้ มี การปรับปรุงองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งในระดับชาติและ ระดับลุ่มน้ำ ที่จะบรรจุไว้ใน (ร่าง) พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ให้มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกันกับที่เสนอในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ฉบับปรับปรุง ดังนี้

2.1) คณะกรรมการนโยบายน้ำแห่งชาติ

ก) องค์ประกอบของ กนช. ภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. มีคณะกรรมการฯ รวมไม่เกิน 20 คน ประกอบด้วย

รายชื่อ	ตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี	ประธาน
ข้าราชการระดับสูง 6 คน (ปลัดฯ กษ. ทส. มท. คค. ผอ. สงป. และเลขาธิการ สศช.)	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกิน 6 คน	กรรมการ
ผู้แทนผู้ใช้น้ำลุ่มน้ำ ไม่เกิน 6 คน	กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	กรรมการ และเลขานุการฯ

การกำหนดให้คณะกรรมการ กนช. มีจำนวนรวมไม่เกิน 20 คน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการคณะกรรมการในการตัดสินใจเชิงนโยบาย มีความคล่องตัว รวดเร็ว และไม่ถูกแทรกแซงจากผลประโยชน์ทางการเมือง นอกจากนี้ การกำหนดสัดส่วน คณะกรรมการให้มีความสมดุลระหว่างผู้แทนภาครัฐ และผู้แทนภาคส่วนอื่น ๆ ตลอดจน ผู้ทรงคุณวุฒิ มีเป้าหมายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จะมีเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็น กรรมการและเลขานุการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ สนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. ในการเชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศอย่างเป็นระบบ

ข) อำนาจหน้าที่ของ กนช. ภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและคณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปปฏิบัติ
- (2) กลับรองแผนงานโครงการและงบประมาณ ของหน่วยงานและคณะกรรมการลุ่มน้ำ ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีรวมทั้งการสั่งการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ
- (3) จัดทำแผนพัฒนาน้ำแห่งชาติ (National Water Development Plan) และให้ความเห็นชอบแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอ รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับภัยพิบัติ (Business Continuity Plan : BCP) ในพื้นที่เฉพาะ เช่น นิคม/เขต/สวนอุตสาหกรรม หรือเขตธุรกิจสำคัญ รวมทั้งให้มีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ
- (4) ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหารทรัพยากรน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดสรรน้ำข้ามลุ่มน้ำ
- (6) สั่งการให้หน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (7) อำนาจการ ควบคุม ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (8) ออกระเบียบ ประกาศหรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.2) คณะกรรมการลุ่มน้ำ

ก) องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. กำหนดให้มีคณะกรรมการฯ จำนวนรวมไม่เกิน 30 คน ประกอบด้วย

รายชื่อ	ตำแหน่ง
เลือก 1 คนจากกรรมการ	ประธาน
เลือก 2 คนจากกรรมการ	รองประธาน
ผู้แทนส่วนราชการ (ไม่เกิน 8 คน)	กรรมการ
อปท. (ไม่เกิน 8 คน)	กรรมการ
ผู้แทนผู้ใช้น้ำ (ไม่เกิน 8 คน)	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ (ไม่เกิน 5 คน)	กรรมการ
ผอ. สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติระดับภาค/ลุ่มน้ำ	กรรมการ และเลขานุการ

การกำหนดให้ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้งของกรรมการในกลุ่มน้ำนั้นๆ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ และเป็นการสร้างการยอมรับจากภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ขณะที่การกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้มีจำนวนรวมไม่เกิน 30 คน มีเป้าหมายเพื่อเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสัดส่วนของผู้แทนภาคราชการ กับสัดส่วนของผู้แทนจากภาคส่วนอื่นๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่ โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายน้ำแห่งชาติ ระดับภาค/ลุ่มน้ำ เป็นกรรมการและเลขานุการฯ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการ และให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการ กนช.

ข) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ภายใต้ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.
มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) **จัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บท** การบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทั้งในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติ (โดยเชื่อมโยงพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550) นำเสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- (2) **จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ** ในเขตลุ่มน้ำเพื่อเสนอต่อ กนช. ให้ความเห็นชอบ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับภัยพิบัติ (BCP) ในพื้นที่เฉพาะในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติในระดับลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการตามแผนภาวะวิกฤติที่วางไว้
- (3) **กำหนดแผนการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ** การจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการใช้น้ำและจัดสรรน้ำภายในเขตลุ่มน้ำ
- (4) **กลั่นกรองแผนงาน/โครงการ** ในระดับลุ่มน้ำ ก่อนเสนอต่อ กนช.
- (5) **กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหา** ในการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- (6) **เชิญบุคคลหรือองค์กร** ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- (7) **แก้ไขปัญหาความขัดแย้งและไกล่เกลี่ยข้อพิพาท** เกี่ยวกับการใช้น้ำและการผันน้ำในเขตลุ่มน้ำ
- (8) **ประสานการปฏิบัติงาน** เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำกับคณะกรรมการลุ่มน้ำอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (9) **เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์** รับฟังความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (10) **แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน** เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำมอบหมาย
- (11) **ปฏิบัติการอื่นใด** ตามที่ กนช. มอบหมาย

3) แผนงานที่ 3 : แผนงานปรับปรุงข้อกำหนด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน

จากการพิจารณาปัญหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ และการหาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการฯ ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย

- 3.1) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลทางน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย (1) การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 เพื่อแก้ปัญหาช่องว่างในการใช้บังคับผังเมือง เมื่อผังเมืองรวมหมดอายุลงและไม่สามารถประกาศใช้ผังเมืองรวมฉบับใหม่ได้ทันตามกำหนด รวมถึงประเด็นอื่นๆ (2) การจัดทำร่างกฎกระทรวงการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำ พ.ศ. ภายใต้พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2550 เพื่อสร้างความชัดเจนในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาการบุกรุกพื้นที่ทางน้ำ และ (3) การศึกษาความจำเป็นจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขการรुकกล้าที่สาธารณะเพื่อให้การดำเนินการแก้ไขการรुकกล้าที่สาธารณะของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 3.2) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์และการพัฒนาแหล่งน้ำ ประกอบด้วย (1) การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขอุปสรรคของในการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในประเด็นต่างๆ เช่น การควบคุมการสูบและเจาะน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาลเป็นต้น (2) การศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดให้หน่วยงานกลาง ซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม EIA แทนการให้เจ้าของโครงการเป็นผู้จัดทำ เพื่อลดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการจัดทำรายงาน EIA
- 3.3) การศึกษาทบทวนแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการก่อสร้างโครงการขนาดเล็กและเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการโครงการ
- 3.4) การแก้ไขปัญหาด้านความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การป้องกันปัญหาการรुकกล้าลำน้ำเพิ่มเติม การดำเนินคดีการบุกรุกที่สาธารณะ การก่อสร้างทางหลวงที่กระทบกับทางระบายน้ำ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และการนำมวลดินที่ขุดลอกแหล่งน้ำไปตีราคาเป็นค่าจ้างในการขุดลอก

4) แผนงานที่ 4 : แผนงานปรับปรุงการบริหารจัดการ

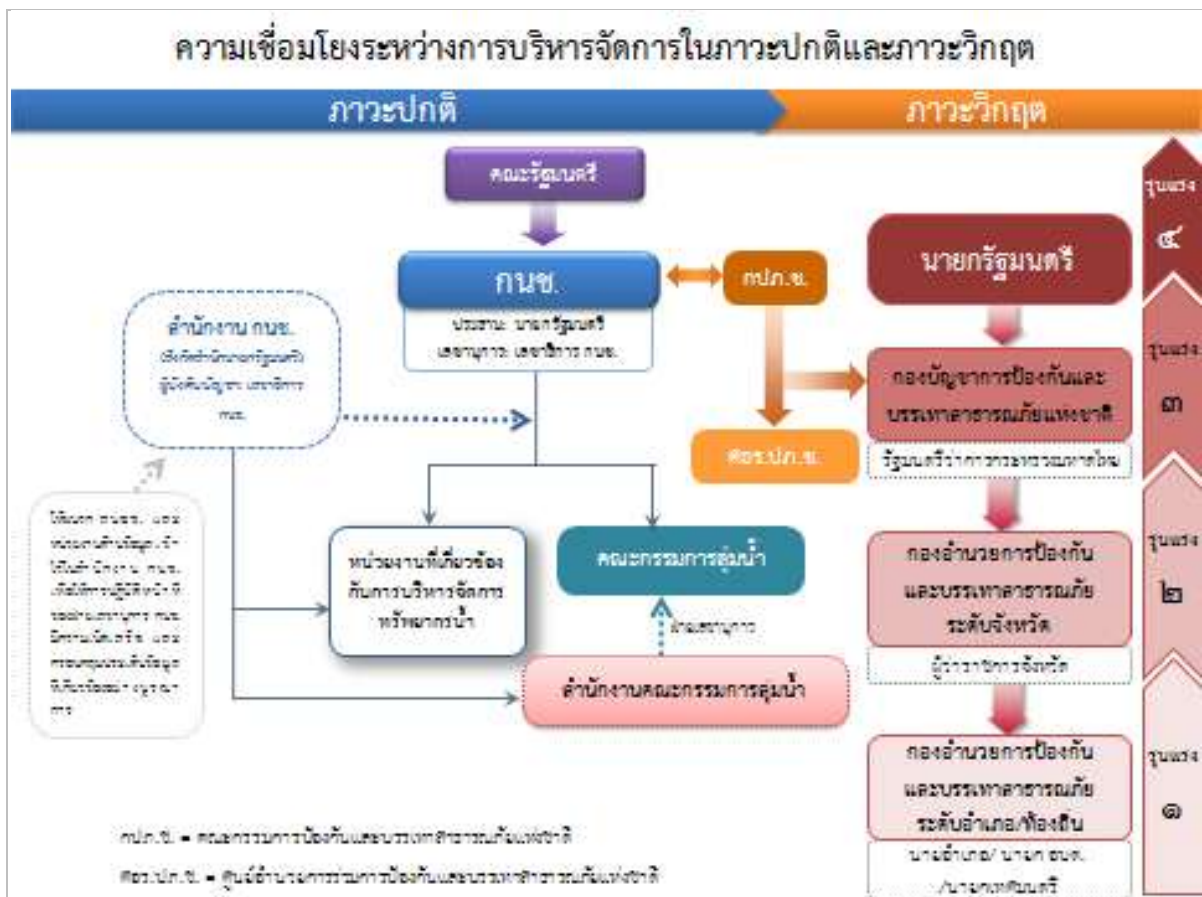
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จำเป็นต้องมีความชัดเจน ทั้งองค์กร และกลไกที่ใช้ในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ภายใต้ภาวะปกติ และภาวะวิกฤต โดยในภาวะปกติ กนช. ควรจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศในรูปแบบแผนพัฒนาน้ำแห่งชาติ (National Water Development Plan) ระยะยาว 20 ปี ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ เพื่อให้

หน่วยงานนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ คณะกรรมการลุ่มน้ำควรจัดทำแผนแม่บทลุ่มน้ำ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และกติกาในการบริหารจัดการน้ำภายในลุ่มน้ำ ที่ครอบคลุมการใช้น้ำในทุกประเภท

สำหรับในภาวะวิกฤตกนช. ต้องผลักดันให้มีการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมรองรับภัยพิบัติ (Business Continuity Plan : BCP) ในพื้นที่เฉพาะเช่น ย่านอุตสาหกรรม หรือย่านธุรกิจสำคัญ ๆ รวมทั้งให้มีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอเมื่อเกิดภัยในระดับความรุนแรงระดับ 3-4 ซึ่งเป็นระดับที่เกินกว่าความสามารถของระดับอำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกนช. ต้องมีระบบประสานกับคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อจัดทำหลักเกณฑ์และกระบวนการดำเนินงานในการบริหารจัดการภัยพิบัติทางน้ำ ทั้งในช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัยในขณะที่คณะกรรมการลุ่มน้ำ ต้องประสานกับศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อนำหลักเกณฑ์และกระบวนการดำเนินงานในการบริหารจัดการภัยพิบัติทางน้ำ ที่ กนช. จัดทำขึ้น ไปดำเนินการซักซ้อมและทำความเข้าใจในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่ปรากฏใน พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557

อย่างไรก็ดี ปัจจัยที่จะทำให้การบริหารจัดการในภาวะวิกฤตประสบความสำเร็จได้ ประกอบด้วย ระบบข้อมูลที่มีความรวดเร็ว แม่นยำ และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ทั้งในแนวราบและแนวตั้ง มีการสั่งการที่เป็นไปอย่างรวดเร็วเฉียบขาดและไม่ซ้ำซ้อน เป็นต้น

รูปที่ 5-3 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจัดการในภาวะปกติและภาวะวิกฤต

บทที่ 6

แผนประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

6.1 สถานการณ์และสภาพปัญหา

คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งมี พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ เป็นประธาน ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทาง รูปแบบ วิธีการ ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม พร้อมจัดทำแผนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะปกติและไม่ปกติผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในเจตนารมณ์ของภาครัฐอย่างกว้างขวางและถูกต้อง โดยมุ่งเน้นประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดขึ้นกับประชาชน และความเชื่อมั่นต่อนโยบายภาครัฐที่ต้องการเข้ามาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม โดยยึดแนวคิด “ความต้องการของประชาชน” เป็นหลักในการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างความปรองดองในการดำเนินงาน สร้างความเข้าใจ ลดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน และทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมุ่งเน้นแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอันดับแรก

6.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย จุดมุ่งหมายในการทำงานของรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มุ่งจะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน อันเกิดจากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยเน้นที่ความต้องการของประชาชนเป็นหลัก
- 2) เพื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์น้ำ สิ่งแวดล้อม และเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการ
- 3) เพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 4) เพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้เกิดเป็นค่านิยมในการร่วมกันรักษ “น้ำ” “สิ่งแวดล้อม” อย่างยั่งยืน

6.3 เป้าหมาย

ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานของรัฐบาล ภาครัฐ ให้แพร่หลาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐบาล โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายดังนี้

- ประชาชนทั่วประเทศ เน้นพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- ผู้นำชุมชน/ กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- สื่อมวลชน
- ชาวต่างประเทศทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและต่างประเทศ

6.4 เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์

- 1) แนวคิด (Theme) ในการประชาสัมพันธ์
: น้ำคือชีวิต ชีวิตจบเมื่อหมดน้ำ
- 2) กรอบแนวคิดในการประชาสัมพันธ์ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6-1 ดังนี้

ตารางที่ 6-1 กรอบแนวคิดในการประชาสัมพันธ์

<p>ระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2558-2559</p>	<p>ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป</p>
<p>1. ประชาสัมพันธ์เน้นเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ - ประโยชน์ / ความจำเป็น ที่ต้องดำเนินการ - ผลกระทบต่อประชาชน - ความพยายามของภาครัฐที่ต้องแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และมุ่งเน้นดำเนินงานตามความต้องการของประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง - ยุทธศาสตร์น้ำ 12 ปี 	<p>1. รมรณรงค์ให้ภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น และประชาชน ร่วมกันจัดทำแผนบูรณาการ การใช้ทรัพยากรน้ำ</p>
<p>2. รมรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ</p>	<p>2. รมรณรงค์ให้มีการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเคร่งครัดทุกภาคส่วน</p>
<p>3. รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานด้านน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสร้างความเข้าใจ และลดการตื่นตระหนก การเตรียมงานของหน่วยงานต่าง ๆ ตามแผนยุทธศาสตร์เรื่องน้ำในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำ - เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานของภาครัฐ เร่งประชาสัมพันธ์โครงการหลักตามยุทธศาสตร์ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความพร้อมของการดำเนินงาน 	<p>3. ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของหน่วยงานด้านน้ำ ตามยุทธศาสตร์ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ฯลฯ</p>
<p>4. สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ทุกภาคส่วนถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการบริหารทรัพยากรน้ำ</p>	<p>4. สร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ช่วยกันอนุรักษ์น้ำและรักษาสิ่งแวดล้อม</p>
<p>5. ประชาสัมพันธ์แนวทางการผลักดันองค์การดูแลเรื่องน้ำ กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ</p>	
<p>6. กระตุ้นและสร้างจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อม</p>	
<p>7. รมรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต</p>	
<p>8. ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม</p>	
<p>9. ให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ และเรื่องที่เกี่ยวข้อง</p>	

6.5 กรอบการดำเนินงาน แยกเป็น 2 ระยะ

1) **ระยะเร่งด่วน** เป็นการคัดเลือกโครงการเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

การประชาสัมพันธ์ตามสถานการณ์เร่งด่วน แก้ปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชน โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ Social Media ของอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม อาทิ ข่าวการขาดแคลน / เจาะบ่อน้ำบาดาลช่วยประชาชนที่ขาดแคลนน้ำ จัดรายการพิเศษ รายงานสถานการณ์ ความเคลื่อนไหวของหน่วยงานด้านน้ำที่เร่งช่วยประชาชน

2) **ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป** เริ่มโครงการหลักสำคัญ ๆ ได้แก่

- (1) นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ข้อ 9 การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ข้อ 9.4 “บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติทั้งเชิงคุณภาพ..... โดยจัดตั้งหรือกำหนดกลไกในการบริหารจัดการน้ำพร้อมทั้งมีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบงานของการบริหารจัดการน้ำและการเตือนภัย”
- (2) Road Map เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (3) ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คณะอนุกรรมการ 5 คณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
- (4) ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
- (5) รายงานสถานการณ์น้ำ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์
- (6) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่นำมาปรับใช้กับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (7) ประโยชน์ของน้ำ ต้นไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ การดูแลรักษา ฯลฯ
- (8) แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6.6 ช่องทางการเผยแพร่

ขอความร่วมมือสื่อต่าง ๆ ในคณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม เผยแพร่กิจกรรม สื่อประชาสัมพันธ์ อาทิ

- 1) สื่อภาครัฐ (วิทยุ /โทรทัศน์ /สิ่งพิมพ์ /Website/สื่อบุคคล)
- 2) สื่อภาคเอกชน
- 3) สื่อกิจกรรม
- 4) สื่อสิ่งพิมพ์ /สื่อสมัยใหม่

6.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบข้อมูล ความรู้ และเข้าใจเจตนารมณ์ของภาครัฐในการดำเนินงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาระยะ “น้ำ” โดยวางรากฐานบนความต้องการของประชาชน
- 2) กลุ่มเป้าหมายเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐบาลและภาครัฐ และให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมที่ภาครัฐดำเนินการ และสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ
- 3) กลุ่มเป้าหมายเกิดความรักและร่วมอนุรักษ์น้ำ รักษาสิ่งแวดล้อม
- 4) กลุ่มเป้าหมายนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวัน

บทที่ 7

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน ตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้อง มีกระบวนการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ดังรูปที่ 7-1 และการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำไปสู่การปฏิบัติ ดังรูปที่ 7-2 ดังนี้

7.1 กลไกในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1) **ระดับประเทศ** คือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือ บุคคลที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ องค์กรประกอบของคณะกรรมการ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ แต่งตั้ง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของทุกกลุ่มน้ำทั่วประเทศ และให้ความ เห็นชอบพร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้เกิดการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

2) **ระดับลุ่มน้ำ** ได้แก่ คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการด้านวิชาการและ คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำสาขา จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำ ที่สอดคล้องกับ ศักยภาพ ข้อจำกัด และการยอมรับในพื้นที่ ตามความจำเป็นเร่งด่วน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ด้านทรัพยากรน้ำที่เปลี่ยนแปลงในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ และแปลงไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการในลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกำหนดเวลาของแผน พร้อมทั้งพิจารณานำเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และประสานแผนปฏิบัติการกับหน่วยงานราชการ ดำเนินการที่เป็นภารกิจในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

3) **ระดับท้องถิ่น** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดประเด็นและแนวทางแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของชุมชน

7.2 การสร้างความความรู้ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1) **ระดับประเทศ** คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงกลาโหม รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรเอกชนที่ เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) **ระดับภูมิภาค/จังหวัด** หน่วยงานราชการที่มีภารกิจในภูมิภาค และจังหวัด

3) **ระดับลุ่มน้ำ** คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำสาขา คณะอนุกรรมการ วิชาการ คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ คณะทำงานอื่น ๆ

4) **ระดับท้องถิ่น** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กลุ่มเครือข่ายประชาชน

7.3 จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำและแผนปฏิบัติการ

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ได้กำหนดกรอบนโยบายการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำของทุกกลุ่มน้ำทั่วประเทศ ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็น กรอบให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ และแผนปฏิบัติการ พร้อมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนแม่บทของหน่วยงานราชการตาม ภารกิจ และจัดทำแผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงานราชการที่สอดคล้องเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำ รวมทั้งจังหวัดจัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยแผนยุทธศาสตร์ของลุ่มน้ำและของหน่วยงาน ราชการ จะเชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อเป็นการบูรณาการแผน ๆ ทั้งในระดับพื้นที่ ลุ่มน้ำ ภูมิภาคและในส่วนกลาง

7.4 จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยการบูรณาการหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดย

1) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) จัดทำกรอบนโยบายการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญของกิจกรรม แผนงาน/โครงการ และพื้นที่เป้าหมายสำคัญ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอของประชาชนและกรรมการลุ่มน้ำเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด ระดับลุ่มน้ำ และของหน่วยงานราชการ

2) สำนักงบประมาณ หรือร่วมกับหน่วยงานราชการเจ้าภาพและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการบูรณาการสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ และการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกัน รวมทั้งแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการ ทั้งในระดับภาพรวม ระดับพื้นที่ และแผนงาน/โครงการที่สำคัญเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณต่อไป

3) สำนักงบประมาณ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางสนับสนุน แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และท้องถิ่นภายใต้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยสร้างกระบวนการให้ทุกกระทรวง จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจความเชื่อมโยงของแผน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณรายกระทรวงและมิติพื้นที่

7.5 การเตรียมความพร้อมการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้ การดำเนินการจะต้องพิจารณา ดังนี้

1) ความพร้อมด้านมิติทางสังคม/จารีต/ประเพณี ว่ามีผลกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จารีต ประเพณีที่มีอยู่ดั้งเดิม โดยทำให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาการดำเนินการ พร้อมทั้งเห็นชอบให้สามารถดำเนินการได้

2) ความพร้อมด้านความเหมาะสม มีความเหมาะสมกับพื้นที่และมีความเป็นไปได้ทางอุทกศาสตร์และวิศวกรรม

3) ความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ และเป็นไปตามกฎ/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4) ความพร้อมด้านเศรษฐกิจ เหมาะสม คำนวณกับการลงทุน โดยเกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศและประชาชน

5) ความพร้อมด้านที่ดิน สามารถจัดหาที่ดิน การขออนุญาต ตามกฎ/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

7.6 การติดตามประเมินผล

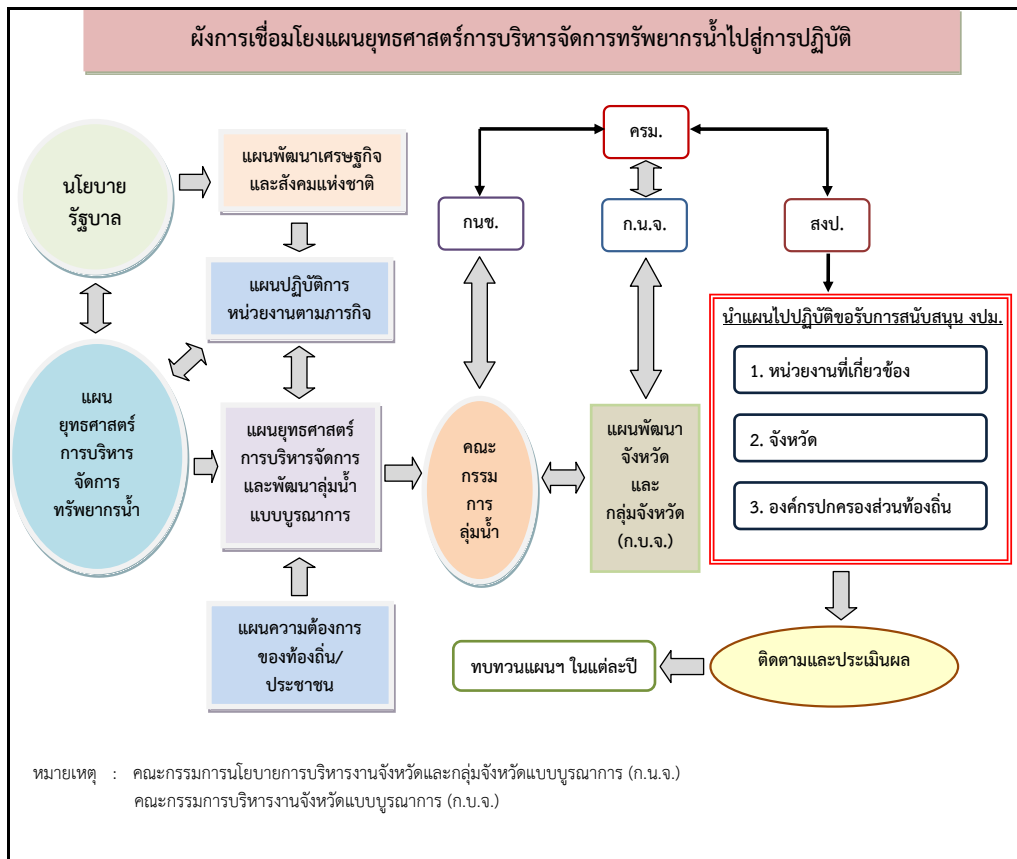
เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้ทำการติดตาม ประเมินผล โดยมีการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จ และผลกระทบของการดำเนินงาน ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อจัดทำรายงานเสนอรัฐบาลทราบการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายผลผลิต/ผลสัมฤทธิ์ ต่อไป

2) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผล เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของงาน ตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีผู้แทนจากรัฐบาลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

รูปที่ 7-1 แสดงแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

รูปที่ 7-2 แสดงผังการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่การปฏิบัติ

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๓๕ /๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตามที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้ประกาศเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ ตามประกาศ ฉบับที่ ๑/๒๕๕๗ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น

เพื่อให้การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม รวมทั้งป้องกันภัยพิบัติให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง จึงออกคำสั่ง ดังนี้

ข้อ ๑ ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ๓ ฉบับ ได้แก่

๑.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ แต่ให้คง สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.) ให้เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลสภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำในลุ่มน้ำและเขื่อนหรือที่กักเก็บน้ำ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอต่อคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ข้อ ๒ แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย

๒.๑	พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ รองหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ	ประธานกรรมการ
๒.๒	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	รองประธานกรรมการ
๒.๓	พลโทศุภกร สงวนชาติศรไกร	กรรมการ
๒.๔	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๒.๕	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๒.๖	ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๒.๗	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๒.๘	ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
๒.๙	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
๒.๑๐	ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
๒.๑๑	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ

๒.๑๒	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๒.๑๓	เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรรมการ
๒.๑๔	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๒.๑๕	เจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารบก	กรรมการ
๒.๑๖	เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	กรรมการ
๒.๑๗	ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการ
๒.๑๘	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๒.๑๙	ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร	กรรมการ
๒.๒๐	นายวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
๒.๒๑	เจ้ากรมการทหารช่าง	กรรมการและเลขานุการ
๒.๒๒	อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๓	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๔	อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๕	อธิบดีกรมเจ้าท่า	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๒ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ กำหนดกรอบนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัย ภัยแล้งและคุณภาพน้ำของประเทศ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ

๓.๒ เสนอแผนงาน โครงการ และมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการปฏิบัติต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

๓.๓ สนับสนุนการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

๓.๔ บูรณาการการสั่งงานด้านการบริหารจัดการน้ำ โดยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามวิกฤติให้มีการประสานกับคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภช.) ซึ่งสามารถใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

๓.๕ ติดตาม กำกับ ดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และมาตรการที่อนุมัติ

๓.๖ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะทำงาน และคณะที่ปรึกษา เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๗ เชิญบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

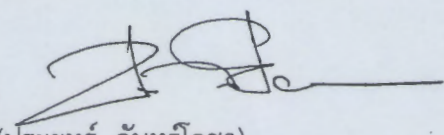
๓.๘ ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

๓.๙ รายงานผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่หัวหน้าคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๑๑๑/๒๕๕๗

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อให้การจัดประชุมคณะกรรมการนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและสอดคล้องกับการประชุมคณะกรรมการโดยทั่วไป คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้อย่างข้อ ๓.๙ ของคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

“สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ฯ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายจากสำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๑๕๖๓๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๙)

เรียน พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ

ประธานกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ด่วนมาก ที่ คสช (ศก) บริหารจัดการน้ำ/๘๗ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๙๐๗/๙๖๓๙ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๓๐๗/๑๕๙๓ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๕/๐๘๕๖๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘
๔. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๗๖๓ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘
๕. สำเนาหนังสือสำนักงานประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๙/๕๒๙ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘
๖. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๔/๒๒๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๙) ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๙) ตามที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

๒. พิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) นำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๙) ไปปฏิบัติ ตลอดจนเร่งรัดดำเนินการตามข้อเสนอแผนการปรับปรุงองค์กร เพื่อให้มีบทบาทเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศ (National Water Board) ที่สามารถบริหารจัดการและสั่งการหน่วยงานด้านทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างเป็นเอกภาพ และปรับปรุงให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสะท้อนความต้องการของภาคีการพัฒนาในพื้นที่ และสามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเอกภาพในการบริหารจัดการน้ำภายในลุ่มน้ำของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบทั้ง ๒ ข้อ ตามที่ พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ ประธานกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ โดยให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของกระทรวงการคลังและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

๒. ให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานความก้าวหน้าของโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน โดยระบุผลสัมฤทธิ์เทียบกับเป้าหมายตามด้านต่าง ๆ ในแผนยุทธศาสตร์ เช่น การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค การสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต (เกษตรและอุตสาหกรรม) การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำ รวมทั้งรายงานกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในระยะต่อไปในแต่ละไตรมาส เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เช่น การจัดหาแหล่งน้ำให้กับพื้นที่เกษตร เป็นต้น รวมทั้งแผนการดำเนินงานในอนาคตด้วย

๓. เมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เพื่อทำหน้าที่ผลักดันและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งมี พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ เป็นประธานกรรมการ ติดตามการขับเคลื่อนโครงการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของ กนช. ตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และรายงานความคืบหน้าให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติทราบเป็นระยะต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖ (สกล), ๔๔๑ (ทรัพย์สิน)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.cabinet.thaigov.go.th

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
(ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ให้ทราบ ดังนี้

๑. รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ)
ประธานกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๖. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๗. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
๘. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๙๐๓/ ๙๖๓๗

กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๓๐๐๘ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ขอให้กระทรวงการคลังเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องที่ยกคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๙) ความละเอียดปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วและมีความเห็น ดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๙) ตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ โดยให้หน่วยงานเจ้าของโครงการเร่งรัดดำเนินการเตรียมความพร้อมตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เห็นควรให้คณะกรรมการฯ เร่งรัดจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) ที่มีรายละเอียดของแผนงาน/โครงการและวงเงินลงทุนที่ชัดเจน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ ที่ได้เสนอ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดหางบประมาณและเงินลงทุนที่เหมาะสมต่อไป

๒. โครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการน้ำขนาดใหญ่ เป็นโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง จึงเห็นควรให้หน่วยงานเจ้าของโครงการดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด รวมทั้งรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการที่ได้รับผลกระทบ เพื่อที่จะสามารถกำหนดมาตรการแก้ไขและเยียวยาผลกระทบ และปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ในการเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเห็นควรให้หน่วยงานเจ้าของโครงการเสนอคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นรายแผนงาน/โครงการก่อน เพื่อเป็นไปตามพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิสุทธิ ศรีสุพรรณ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานลูกจ้าง

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

สำนักบริหารการระดมทุนโครงการลงทุนภาครัฐ

(นางเนตรสุดาภรณ์ นิลประสิทธิ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ที่ กษ ๐๓๐๓/๑๕๙๗

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ส่วนที่สุต ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๓๐๐๘ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าเนื่องจากร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ตามที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการปรับระบบการเพาะปลูก การจัดแบ่งเขตพื้นที่การเกษตร อีกทั้งยังเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำ จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการ ฯ ทั้ง ๒ ข้อ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์เห็นผลเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิติพงษ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

กองแผนงาน

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๕๐๖๙

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๖๙๑๗

ตำแหน่งผู้ต้อง

(นางสาวสุภาวดี เลิศสถิตย์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๒๑๑.๕/๐๕๕๖๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

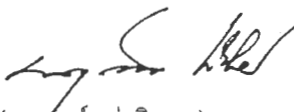
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๓๐๐๘ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘

ตามที่ขอให้กระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เพื่อให้มีแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก
(อนันท์พงษ์ เผ่าจินดา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวสุภาวดี เว็สสิณิกย์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและแผน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๔๑๖๐

กฤษฎีกา
ที่ นร ๐๕๐๑/๗๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๓๐๐๘
ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่าร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทยในช่วงสิบปีข้างหน้า อันเป็นเรื่องทางนโยบาย ไม่มีปัญหาข้อกฎหมาย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบได้ตามความเหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการ

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๒๑๔ (นางฐานัญญา)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๐ ๗๖๓๔

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวสุภาวดี เดิสรสิทธิ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๗๐๘/๕๒๙

สำนักงบประมาณ

ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๓๐๐๘
ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงบประมาณเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีคณะกรรมการกำหนดนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ดังนี้

๑. เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ตามความเห็นคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

๒. พิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาตินำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ไปปฏิบัติ ตลอดจนเร่งรัดดำเนินการตามข้อเสนอแผนการปรับปรุงองค์กร เพื่อให้มีบทบาทเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศ (National Water Board) ที่สามารถบริหารจัดการและสั่งการหน่วยงานด้านทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างเป็นเอกภาพ และปรับปรุงให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสะท้อนความต้องการของภาคีการพัฒนาในพื้นที่ และสามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภายในลุ่มน้ำของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

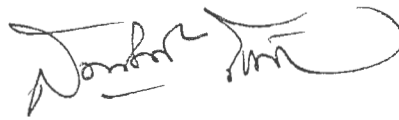
สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วขอเรียนว่า แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรน้ำของทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม และสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำตามศักยภาพลุ่มน้ำ เพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

/รวมถึง...

รวมถึงใช้เป็นกรอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยมีการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ในการกำหนดแผนงาน/โครงการ
มาตรการ และแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ตลอดจนลดการดำเนินงานที่มีความซ้ำซ้อน จึงเห็นสมควรที่คณะรัฐมนตรี
จะพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙)
และมอบหมายให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาตินำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
(ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙) ไปปฏิบัติและเร่งรัดดำเนินการตามข้อเสนอแผนการปรับปรุงองค์กร เพื่อให้มีบทบาท
เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศ (National Water Board) ต่อไป
ตามที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ โชติรัตนะศิริ)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักจัดหางบประมาณด้านเศรษฐกิจ ๒

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๒๑๘๘

โทรสาร ๐ ๒๒๗๓ ๙๓๔๐

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวสุภาวดี เลิศสดิษฐ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

คำสั่ง

ที่นร ๑๑๑๔/๒๖๖๐

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปีพ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ๓๕๐๖/ว(ล) ๑๓๐๐๘ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งเรื่องร่างแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปีพ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙) มาให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแล้ว นั้น

สำนักงานฯ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. เห็นสมควรให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปีพ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙) ตามที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเสนอ เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการบริหารจัดการน้ำอย่างครบมิติ ทั้งในเชิงปริมาณ คือการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การป้องกันการพังทลายของดิน รวมทั้งการจัดการอุทกภัย ภัยแล้ง และในเชิงคุณภาพ คือการจัดการคุณภาพน้ำ เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นเอกภาพ ต่อไป

๒. เห็นสมควรให้ความเห็นชอบในการมอบหมายให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาตินำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปีพ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙) ไปปฏิบัติ ตลอดจนเร่งรัดดำเนินการตามข้อเสนอแผนการปรับปรุงองค์กร เพื่อให้มีบทบาทเป็นหน่วยงานรับผิดชอบระดับนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศ (National Water Board) ที่สามารถบริหารจัดการและสั่งการหน่วยงานด้านทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างเป็นเอกภาพ โดยพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๒.๑. ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ให้เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสะท้อนความต้องการของภาคีการพัฒนาในพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และสามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเอกภาพในการบริหารจัดการน้ำภายในลุ่มน้ำของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒. พิจารณาจัดตั้งกองทุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนและศึกษาแนวทางในการปรับปรุงองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของภาครัฐ เพื่อความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงานทั้งในยามปกติและยามวิกฤติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

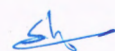
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๒๕๐๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๐๘๙๒

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวสุภาวดี เลิศสมิตย์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

